

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Felfordulás.

Budapest, október 14.

(v.) Egy lázbeteg agy vízióinak kusza rohamához hasonlatosan alakulnak az események; nem a józan gondolkodás fonalán, hanem összefüggéstelenül, a kórosan izzó vér vad lüktetése szerint. Odajutottunk valóban immár, hogy politikánk fejlődéséből az okszerűség ki van kapcsolva s az események tarka szilajsággal, kiszámíthatatlan módon kergetik egymást. Ausztriát eddig a valószínűtlenségek országának nevezték. Ezentul ezt a monárkiát bátran nevezhetik a megfoghatatlanságok birodalmának. Mert itt minden meghiusul, ami természetes és logikus lenne, és mindig az következik be, amire senki nem számított, józan észszel nem is számíthatott. A hagymás beteg látomásai nem lehetnek ziláltabbak, furábbak, vérfagyasztóan szeszélyesebbek annál az őrületes zürzavarnál, amely ez ország ügyeinek vezetésében egy idő óta uralkodik. A különbség csak az, hogy a hagymás beteg sikongásait a kezelő orvos figyelembe sem veszi eljárásánál, holott itt a sikongó páciens feltétlen engedelmességet követel orvosaitól és ápolóitól.

A Lukács László nevéhez fűződő kombináció ma minden várakozás ellenére meghiusult. Annyira meghiusult, hogy a korona már intézkedett is Khuen-Héderváry útján, hogy holnaputánra más magyar politikussokkal legyen módja tanácskozni. Ez az, amit tegnap még nem várt senki. S ez az, amit még ma dében sem tartott senki lehetőnek. Hiszen Lukácsot Tisza István úgy ajánlotta ő felségének, mint utolsó békés kísérletet, mely ha az ellenzék hibájából meghiusul, hát akkor igenis jön ő az erős kéz kiméletlen politikájával. Ezt nem mi kaptuk a légből, nem mi szoptuk az ujjunkból; ezt maga Tisza István mondta el így a nyilvánosság elé szánt egyik beszélgetésében. Bécsből hazajövet Tisza és Perczel együttesen felkeresték Lukács Lászlót, kapacitálták, hogy vállalja a kabinetalakítást, biztatták a szabadelvű párt egységes támogatásával, a többség táborában meg is csinálták számára a leg-homogénebb kedvező hangulatot, aztán a kilences-bizottságban hamarjában nyelbe ütötték az egyhangú megállapodást a katonai program dolgában s így küldték utnak az éjjel Lukács Lászlót, aki nagynehezen ráadta a fejét, hogy isten neki, rászánja magát a nehéző áldozatra. Mikor az éjjel Lukács László a vonatra szállt, már csak az ellenzéki sajtón mult minden. Virradóra aztán már azon sem mult; mert a legharciasabb lapok is barátságosan fogadták ma az új kombinációt, s azzal az egyetlen kikötéssel, hogy a vezényleti nyelvre nézve a nemzet joga elvileg fenntartassék, hajlandóságot mutattak a békés kibontakozásra. Ilyenformán befejezett dolognak tekinthető mindenki méltán a Lukács kabinetalakítását.

Az egyetlen ember, akinek más volt a nézete, gróf Khuen-Héderváry volt. Ugyanabban az órában, midőn Lukács László utnak indult, Khuen-Héderváry Bécsből megdöbben-tően furcsa félhivatalos közleményt röpitett Budapestre. Azt izente benne, hogy szó sem lehet Lukács megbízatásáról, ő felsége csupán a véleményét fogja meghallgatni, aztán újra beszél Khuen-Héderváryval és csak ennek-után fog dönteni. Nem értjük a Khuen-Héderváry szerepét. *Jós volt-e, aki a jövődöbe látott? Avagy cselészöv, aki a Lukács megbízatását meghiusította?* Annyi bizonyos, hogy Tisza István miniszterelnökül ajánlotta Lukács Lászlót a koronának. Bizonyos az is, hogy Tisza István a kabinetalakítás vállalására birta rá itt Lukács Lászlót. Épp oly kétségtelen, hogy a szabadelvű párt egységes állásfoglalása a Lukács László kabinetalakításának biztosítása érdekében jött olyan váratlanul létre. S Bécsből Héderváry tegnap mégis azt izente haza, hogy Lukácsot csupán meghallgatni kívánja a korona s megbízatásra semmiképp nem számíthat. Hát már ez egymagában véve is furcsa. S még furcsább az, hogy a Héderváry izenete bevált az utolsó betűig. Tegnap még mosolyogtak a kommunikén s nagyképű fontoskodásnak tartották. De a mai váratlan fordulat szeptet üt az emberek fejébe. Bizonyos, hogy aknát furtak a Lukács-kombináció alá s a levegőbe röpitették azt, még mielőtt megvalósulhatott volna. S most éjjel új kommuniké érkezik hozzánk, amelyben Héderváry fagyos gunnyal konstatálja, hogy lám, ugy történt minden, ahogy ő előre megmondta.

A földalatti munka eredménye megütöközt két mindenütt. Ugy kell lennie, hogy a koronát titkos befolyások megkörnyékezték s áthangolták, hogy ne hederítsen a Tisza István tanácsára, hanem dobja vissza azt, amit Lukács László immár nem csupán a saját programjával terjeszt eléje, hanem mint a szabadelvű párt egységes állásfoglalását. A fordulat tehát minden eddigi visszavonásnál végzetesebb konfliktusnak csiráját hordja magában. Mert ha eddig az ellenzék a kormányokkal viaskodott, most a korona az egész parlamenttel jutna ellenkezésbe. Hiszen a szabadelvű párt katonai programjánál kevesebbet a kisebbség sem követelhet természetesen; még jó, ha azt a programot elegendőnek tartja a leszerelésre. Ha tehát ő felsége azt a programot is sokallja, akkor ellentétbe helyezkedik a kormánypárttal épp úgy, mint az ellenzékkel, s ez esetben itt a konfliktus a korona s az egész népképviselő között. Ezt a komor perspektívát nyitja meg a Lukács-kombináció meghiusulása.

Kinek a keze volt benn ebben a szörnyűségés fondorlatban? A Héderváryé? Talán. De báró Beck és Koerberé mindenesetre. Lukács audienciája előtt ő felsége ma ezt a két jeles urat fogadta: a katonai kamarilla fejét s az osztrák kormányelnököt, a chlopyi

hadiparancs értelmi szerzőit. Kétségtelen, hogy a ma beállott fordulatban is e tényezőknél aktív részük volt. Az összbirodalmi eszme ismét diadalmaskodott. *A magyar törvényhozásnak egy belső ügyét, a magyar állam kormányzatának egy kérdését a magyar alkotmányon kívül álló, idegen tanácsadó szava döntötte el.* A vezérkari főnök s az osztrák miniszterelnök határozzák meg, mi legyen és mi ne legyen a tartalma a magyar kormányzati politikának, ki legyen és ki ne legyen Magyarország miniszterelnöke. Ez a nyilvánvaló alkotmányértés olajat önt az amugy is elég magasan lobogó tüzre. Ne csodálkozzék senki, ha ezek után újra lobbót vet annak a magyar nemzetnek az ekkeseredése, mely épp az utolsó órákban olyan fényes tanujelét adta bölcs mérsékletének, loyálisának és békeszeretetének.

Ezután mi lesz, azt szinte nem is érdemes már feszegetni. Annak a politikának, amely velünk rendelkezik, kiszámíthatatlanok az utjai s beszámíthatatlanok a szándékai. Tisza István azt mondta, hogy a Lukács-kombináció az utolsó békés kísérlet, amelylyel az ellenzék megkínálják. Nos az ellenzék ezt a békés kísérletet rokonszenvesen fogadta. És a magyar nemzetnek az udvarnál fészkelő ellenségei voltak azok, akik ezt a békés kísérletet meghiusították. Lesz-e ezek után Tisza Istvánnak kedve, nekünk rontani az erős kéz politikájával? Hogy kedve lesz-e, nem tudhatjuk; de azt tudjuk, hogy vállalkozásának nem lenne semmi jogosultsága. Ha tipró-kedvében van Tisza István, hát tiporja el a béke meghiusított. Éreztesse erős kezét, amelylyel tegnap még a magyar ellenzék fenyegette meg, most már azokkal a bécsi körökkel, amelyeknek cselészövései felborították az ő utolsó békés kísérletét. Akárhogy lesz, egyet tudunk: kevesebbet, mint amennyit Lukács László akart a nemzetnek hozni, senki ne merjen a magyar parlamentnek ajánlani. Jöjjön, aminek jönnie kell, de abból a minimumból már igazán nem engedünk. Lássuk, mit fog Beck és Koerber a koronának tanácsolni, ha ő felsége Magyarországon egyáltalában nem kap miniszterelnököt. Ezt az országot mégis csak kell valahogy kormányozni; még pedig alkotmányosan, amint a koronázási eskü rendel. Am hol kap ő felsége kormányt, mely a szabadelvű párt katonai programját elveti s olyan politikával jó, amelyet Beck és Koerber láttamostak? Ilyesmivel legfeljebb Khuen-Héderváry jöhetne, aki most éjjelente kárörvendő kommunikéket röpit Magyarország felé. De ő is csak a parlament küszöbéig. Mert — ezer ördög és pokol! — abba a szentélybe, amelyet a magyar nemzeti akaratnak emeltek, a magyarfaló kamarillának semmiféle eszköze a lábát be nem tehetné.

BELFÖLD

Egy nyílt levél. Dr. Flóris Endre, a pécsi függetlenségi és 48-as párt elnöke nyílt levélben apostrofálja Erreth Jánost, Pécs város képviselőjét azért, hogy nyolc évi képviselősége alatt nem tartott beszámoló-beszédet. A nyílt levél hazafias lelkeséggel szól a nemzeti követelések mellett.

A válság.

Budapest, október 14.

A Magyar Távirati Iroda tegnap késő éjjel furesa kommunikét küldött szét. Ujra le kell ezt a kis kommunikét közölnünk, mert csak most vált jobban érthetővé. Tessék csak újra és figyelmesen elolvasni.

Lukács László pénzügyminiszter a holnap reggeli vonattal érkezik Bécsbe és délután 2 órakor jelenik meg ő felségénél kihallgatáson. Az összes államférfiak, kik tegnap ő felségénél megjelentek, egybehangzólag Lukács pénzügyminiszterre mutattak, mint olyan személyiségre, kinek véleményét azon kiváló állásánál fogva, melyet ugy az országban, mint különösen a szabadalvüpartban elfoglat, meg kell hallgatni, mielőtt mértékadó helyet végleges döntés történne. Lukács László meghívásának ez a legfőbb oka. Gróf Khuen-Hédervary miniszterelnök ma a kihallgatáson a helyzetről behatóan referált és ugyan-csak ezen értelemben nyilatkozott. Téves tehát a helyzetet úgy feltüntetni, mintha tegnap a kabinetalakítás kísérlete meghiusult volna és ennek következtében vált volna szükségessé Lukács Lászlóhoz fordulni. Ő felségének mindenekelőtt az az érthető óhajtása, hogy a válság megoldása eszközeinek megfontolásában meghallgassa legkiválóbb tanácsadói egyikének vélekedését. Lukács László pénzügyminiszter kihallgatása után a délután folyamán gróf Khuen-Hédervary miniszterelnök is megjelenik ő felségénél és csak a miniszterelnöknek újból való kihallgatása után van kilátásba véve ő felsége végleges elhatározása. A mostani dispoziciók szerint gróf Khuen-Hédervary Károly miniszterelnök holnap este utazik vissza Budapestre.

Alljunk meg egy pillanatra. Mikor ez a kommuniké késő éjjel kezünkbe került, úgy voltunk vele, hogy furesállottunk. Nagyon rosszkedvű lehet az a tisztelt ur, akinél tovább politikai haldokló még sosem kísérte Magyarországon. Khuen ur rossz hangulatának emanációja lehet csak ez a furesa közlés, mely min-

den megbízható és föltétlenül illetékes jelentéssel szemben azt szeretné elhitetni, hogy Lukács Lászlót az uralkodó csak meg akarja hallgatni. De bánja a macska, a sok félhivatalos kommuniké között — gondoltuk — elcsuszik ez is, ha nincs is sok értelme.

Készséggel elismerjük: tévedtünk.

Khuen ur nem csinál olyasmit, aminek nincs értelme. Az a kommuniké nem furesa volt, hanem perfid. Nem sületlenség volt, hanemakna, mely nagyon is esült.

De most már e bevezetés után tartsonk rendet.

Lukács Lászlót idehaza sikerült rávenni, hogy vállalkozzék a kabinet-alakításra. A gondoló-bizottság megerőltette magát és sürgős munka gyanánt elkészítette azt a katonai programot, melyet a többség elfogadhat és melyhez a korona hozzájárulása minden tekintetben biztosítva volt. Ezzel a munkálattal, mint a békés megoldás szubsztrátumával, Lukács László ma reggel Bécsbe utazott s mindenki, de mindenki meg volt győződve, hogy odafenn most már semmiesetre sem fog nehézségekkel találkozni. Az nem volt bizonyos, hogy lenn boldogulhat, de aziránt nem lehetett kétség, hogy fenn minden rendben van. Halottunk ugyan, hogy miáltal Lukács Lászlót Bécs felé vitte a gyorsvonat, ma délelőtt többen is jártak a királynál. Hédervary, Koerber és Beck. De hát ebben nincsen semmi meglepő s ha annyi huzavona után végre tető alá kerül a kibontakozásnak ismételtlen összeomlott épülete, meg lehet érteni, hogy erről a nagy pillanatról van az uralkodónak némi közleni valója egyéb tanácsosaival.

Az ám! Délután három órakor Lukács László megjelent a király előtt s kifejtette azt az alapot, melyen a békés kibontakozást el tudja képzelni. Ez az alap: a szabadalvüpartnak a gondoló-kemencéből azon forrón kilapátolt program-sütetje. Itt van, felség! Az a sok, melyet felséged még akceptál, s az a kevés, melyben az egységes szabadalvüpart nagynehezen meg tudott állapodni. Ezzel a sokkal is, kévessel is próbálók valamit csinálni! S mikor Lukács László elvégezte mondogáját: a király nem akceptálta elterjesztését. Előbb csak megfontolási időt vett magának, de két órával később már teljesen elejtette az egész Lukács-kombinációt.

Itt mi történt itt? Ugy kell lenni, hogy mihelyt Bécsben megtudták Lukács meghívását:

vagy közös munkával vagy párhuzamosan kettős akntt raktak le. Előbb Khuen ur kiadatta félhivatalosan, hogy Lukácsot a király csak meg akarja hallgatni; hogy meghívásának ez a legfőbb oka; hogy Khuen is ilyen értelemben nyilatkozott; s hogy téves az a föltételezés, mintha a Tisza-kombináció meghiusult volna s ezért jönné Bécsbe Lukács. Ez a furesának és értelmetlennek talált, de nagyon is tudatosan lerakott akna módot adott az osztrák és katonai befolyásoknak, hogy még idejében iparkodjanak érvényesülni. És érvényesültek is. Koerber és Beck, de alighanem velük egyetértésben Khuen is keresztülvitték a királynál, hogy a szabadalvüpart katonai programját ne hagyja jóvá és Lukács Lászlót ezen az alapon a kibontakozás megkísérlésével ne bizza meg. Mikor tehát Lukács László ma délután megjelent a király előtt, egészen más situációt talált, mint aminőbe szólították. Az osztrák és a katonai befolyás becsukták előtte azt az ajtót, melyen nem önként kopogtatott. És most — punctum.

De mi jön a punctum után? Tisza István? Kizártnak tartjuk mi, kizártnak tartják az összes politikai pártok. Tisza István maga jelezte — s ezt egybehangzóan kolportáltak mindenütt — hogy Lukács Lászlót ő ajánlotta, mint a békés kibontakozásra való utolsó kísérletet. Ha az ellenzék Lukács kísérletét is meghiusítja, akkor jön ő, akkor vállalkozik ő. De ez világosan volt mondván: ha Lukács kísérletét az ellenzék hiusítja meg! Ámde az ellenzék nem is jutott abba a helyzetbe, hogy Lukács kísérletét akár honorálja, akár meghiusítja. Az ellenzék még csak nem is nyilatkozhatott még. Ellenben meghiusították Lukács kísérletét Koerber és Beck és Khuen. Meghiusította a korona. Már pedig, ha a nemzeti követeléseknek azt a minimális, melyet a szabadalvüpart ugyan akceptált, de az ellenzék aligha tartana elégségesnek: a korona nem fogadja el a kibontakozás alapjainak, akkor még Tisza István sem vállalkozhatik, mert ilyen körülmények közt nem az ellenzék, de kisebbséget és többséget, az egész parlamentet és az egész nemzetet találna magának szemközt. Ilyen situációnak vállalására nem erős kéz, hanem bomlott elme kell. Ebben a forgatagban Tisza István sem állhat meg.

A bécsi telegramok azt mondják, hogy a Lukács-kombináció el van ejtve, de Lukács László a király kivánságára még holnapig Bécsben marad.

TÁRCA

A ködkirály. *)

— Hajósmonda egy felvonásban. —

Irtá: Pásztor Árpád.

Zenéjét szerette: Ifj. Ábrányi Emil.

Harold, fiatal hajós több esztendő elmúltával visszaérkezik szülőföldjére s néhány tengerész bajtársával partraszáll. A nép egybegyűve a parton fogadja s üdvözi.

Harold:

Ha körülnézek, elfog egy édes álom,
Feltűnik újra rég elszált ifjúságom.
Barátim, látjátok, ez a hely
Szívembe nőtt szép emlékeivel.
Gyermekkoromnak sok tiszta álma,
Most mintha mind valóra válna,
Es mintha újra hallanám
A hangodat, rég meghalt, jó anyám.

A nép:

De régen volt,
Szegény Harold.

Harold:

S eszembe jut!... Hahó!... Hahó!...
Hol, merre bujkálsz, Annikó?...
Gondolsz-e még rám, úgy mint valaha,
Szívem virága, fényes tavasza?...
Emlékszel-e, hogy játszottunk mi ketten
A kagylós tengerparton boldog önfelédten?
Hol, merre vagy?... Hahó!... Hahó!...
Szerelmes, édes Annikó...

Annikó (a házból):

Harold! Harold!

(Annikó hevesen felrántja az ajtót és elragadtatással fut Harold karjaiba.)

*) A Magy. Kir. Operaház legközelebbi ujdonságából.

Harold:

Szép Annikóm...

Annikó:

Haroldom drága,
A szívem várt, epedve, vágyva...
(Hosszan átölelik egymást.)

Nép és a hajósok (halkan énekelve kivonulnak):

Ha két szerető egymásra lel,
Hallgat a föld, az ég;
Még lomb se rezdül, még szél se kel,
Hallgat a messzeség,
Mámoros esend van benn a szívekben
Csókra hív a nagy világ,
Madar se rebben,
Szellő se rezzen,
Mindent leköti egy édes, néma vágy...

Harold:

Csakhogy karomban vagy megint!
Szemem ha szemedbe tekint,
Ugy érezem,
Hogy énnekem
A meynyek üdve int.

Annikó:

Harold, Haroldom édes,
Szívem mindég tiéd lesz...

Harold:

Künn a zúgó tengeren,
Hol a fergeteg terem,
Mindég ott voltál velem,
En édes kedvesem.
Repült hajónk száz vészén át,
Hullámok verték oldalát,
Es sirt a szél, es sirt az ár;
De én tudtam, hogy várva-vár
Szép kedvesem a messzeségben,
Az én galambom, üdvösségem.
Szeress, szeress csak híven,
Amint tiéd a szívem,
Száz vihartól se félek én,
Amíg szerelmed az enyém!

Annikó:

Mikor leszállt a csendes éjjel,
S csillag-fény gyult ki szerteszéjjel,
A tengeren végigrezgett a hold...
A parton mindég vártalak, Harold,
S a szellő szárnyain neked
Elküldtem sok szerelmes éneket...

(Ezután a nép a tengerészekkel visszaérkezik s miután Harold megvendégeli őket, utra kelnek. Alighogy tengerre értek, megszólal Harold.)

Harold:

Es most isten veletek,
En is útra kelek...

Annikó:

Harold, alig vagy itt te még,
Hogyan?... Es máris tova mégy?...

Nép:

Hová indulsz?

Harold:

Nem messzire...

Annikó:

Veled megyek...

Harold:

Nem, senkise...
Látjátok azt a szigetet,
Mely ott sötétlen intog?
Jól tudják azt a tengerészek,
Hogy az a sziklás parti fészek
Aranyat, kincset rejteget...
Szép Annikóm, elhozom mind tenéked,
Szerzek neked gyönyörű, drága éket,
Az én urnóm legyen gazdag nagyon,
A sziget kincsét neki átadom!...

A nép:

Ne menj, Harold, a ködkirály
A szigeten utadba áll...

Nos, akkor talán még nincsen véglegesen eljöv. Politikai körökben, még az ellenzéken is, erősen remélik, hogy az udvar még alszik egyet a dologra s holnap reggelre a jobban informált király mégis megbizva Lukács Lászlót a békés kibontakozás munkájával. Ha nem: akkor jön az özönvíz, mely mindent elborít...

Lukács László Bécsben.

A király ma délelőtt Beck tábornagy vezérkari főnököt fogadta, aki délelőtt tizenegyől egy óráig időzött a felségnél.

Lukács László délután három órakor jelent meg a királynál kihallgatásra. Kifejtette álláspontját, amely szerint csak kellő nemzeti engedelmények mellett lehet a békét megcsinálni és a rendet helyreállítani.

A király Lukács Lászlót végighallgatta, előterjesztéseit tudomásul vette és föntartotta magának az elhalasztást. A miniszterelnök kinevezése iránt nem történt döntés.

Lukács László kihallgatása háromnegyed óráig tartott. Holnap a király valószínűleg újra fogadja, a kihallgatás ideje azonban még nincs meghatározva. De nincs kizárva, hogy a felség nem is fogadja Lukácsot.

Lukács eltávózása után Khuen-Héderváryt fogadta a király.

Itt Bécsben egészen bizonyosra veszik, hogy a katonai befolyásnak sikerült Lukács László elhatározott kinevezését megghusitania. Becken kívül Koerber is kihallgatáson volt a királynál. Határozott befolyások dolgoznak, hogy a békés kibontakozás Magyarországon ne sikerülhessen. Az osztrák kormányt bántja, hogy az erős kéz politikáját elhalasztották, s most azért dolgoztak Lukács ellen, hogy mégis Tisza István és az erőszak következzék. Hír szerint Khuen utján gróf Tisza Istvánt újból meghívják a király elé.

Félhivatalosan a Magyar Távirati Iroda a következőket jelenti:

Ő felsége ma délután 3 órakor különkihallgatáson fogadta Lukács László pénzügyminisztert, aki behatárolt a nézetét a helyzetről. Ő felsége azonban még nem döntött. Lukács László pénzügyminiszter nem kapott kabinetalkitásra megbízást. Lukács László még holnap is Bécsben marad és a holnapi nap folyamán valószínűleg újra megjelenik ő felsége előtt. Közvetlenül a pénzügyminiszter kihallgatása után gróf Khuen-Héderváry miniszterelnököt meghívást a

királyhoz. A miniszterelnök délután 4 órakor a Hof urgba hajtattott.

A félhivatalos Budapesti Tudósítónak Bécsből a következőket táviratozzák:

Lukács László pénzügyminisztert ő felsége ma délután 3 órakor magánkihallgatáson fogadta, amely 4 órán túl tartott. Lukács László jelentést tett ő felségének a helyzetről; ő felsége a továbbiakra vonatkozólag a döntést fenntartotta magának. Mivel ő felsége holnapra, csütörtökre már más rendelkezéseket tett és így e napon a válság megoldását célzó lépésekkel nem foglalkozhatik, Lukács László pénzügyminiszter további intézkedésig ő felsége rendelkezésére itt marad. A pénzügyminiszter után gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnököt fogadta ő felsége; ez a kihallgatás félóraközvetlenül tartott. A miniszterelnök holnap ismét megjelenik ő felsége előtt. Holnapután elkészületben van olyan politikuskok meghívása, akiket ő felsége a válság dolgában már egyszer meghallgatott.

A Magyar Távirati Iroda esti kiadása jelenti Bécsből:

Ő felsége ma délután négy órakor gróf Khuen-Héderváry miniszterelnököt külön kihallgatáson fogadta. Holnap délelőtt a miniszterelnök újból megjelenik kihallgatáson, amelyen meg fog állapítani ama személyiségek névsora, kik újból meg fognak hívni ő felsége elé. A nélkül, hogy ezeket a személyiségeket egyenként meg lehetne nevezni, annyi máris megállapítható, hogy azon államférfiak köréből fognak kiválasztani, kik már azelőtt megjelentek ő felségénél.

A meghívandók holnap délelőtt nyerneket értesítet, mire a kihallgatások pénteken fognak megtörténni. Ahogy tegnap kiemeltük, Lukács László pénzügyminiszter meghívásának kiváltképpen informatív célja volt. Ő felsége a pénzügyminiszter előterjesztését helyeslőleg vette tudomásul és felkérte, hogy bécsi tartózkodását hosszabbítsa meg és maradjon rendelkezésre azon esetre, ha újabb kihallgatás válnék szükségessé. Lukács László pénzügyminiszternek a kabinet megalakításával való megbízásának kérdése tehát nem vált aktuálissá.

Egy könyomatos arról ad hírt, hogy báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter ma délután felkereste gróf Tisza Istvánt és hosszabb ideig tanácskozott vele.

Mi történt Bécsben?

Bécsi tudósítónk a mai nap eseményeiről s azoknak hatásáról a következőkben számol be: A hónapok óta húzódó válságban ma vá-

ratlanul olyan komoly fordulat állott be, melyre még a legpesszimistikusabb politikusok sem voltak elkészülve. A Lukács-féle kombináció az utolsó, igazán a legutolsó pillanatban megghusult. A Bécsben idős politikuskok és hírlapírók közt, e hirre valóságos megdöbbenés vett erőt. A váratlan fordulat hisztikumát beavatottak a következőkben adják elő:

Khuen-Héderváry Károly utján, kinek Budapestről idevágó távirati értesülései voltak, ő felsége már tegnap este értesült a kilences-bizottság megállapodásáról s arról, hogy Lukács ezeket hozza magával, mint kabinetjének katonai programját. Ügylátszik, hogy azok az osztrák politikusok és katonák, akik a cshopyi hadiparancs tervezői voltak, e hirre újból talpra állottak s az utolsó órában kereszttülvették, hogy ő felsége újból fogadja báró Beck tábornagyot és Koerber miniszterelnököt. A két férfiú kihallgatása volt a mai végzetes fordulat kiindulópontja. Nyilvánvaló, hogy Beck és Koerber betekintést nyertek a leendő kabinet programjába s olyan álláspontot foglaltak el, mely a szituációt teljesen fölbortotta.

Hogy Beck és Koerber kihallgatása folyamán mi történt, azt természetesen apróra tudni nem lehet, de Lukács László kihallgatásának eredménye mindent megmagyaráz, úgy hogy semmi kétség sem lehet a felől, hogy miként informálta Beck tábornagy és Koerber a felséget.

Lukács mint kiszemelt miniszterelnök jött Bécsbe és mint magánember tért vissza Budapestre. Megbízást nem kapott, megbizással meg sem kínálták, csak meghallgatták előterjesztéseit, melyekben vázolta azt az alapot, melyen a válságból való békés kibontakozást reméli s melyen kabinetalkitásra vállalkoznék. Ezt az alapot azonban ő felsége a maga részéről nem tartotta elfogadhatónak, ami egyértelmű a visszautasítással. Ez a refus pedig most már nem szól Lukács Lászlónak, hanem egyenesen a szabadelvűpárt katonai programjának. Lukács László ilyen körülmények közt a legnagyobb konsternáció látható jeleivel tért vissza a bankgasei magyar palotába, ahol az érdeklődő hírlapíróknak csak annyit mondott, hogy ő felsége fogadta előterjesztését, amely odairányult, hogy más magyar politikusokat is hallgasson meg.

Arra a kérdésre, hogy az ő miniszterelnöksége végképpel van-e ejtve, Lukács kitérő választ adott s csak annyit mondott, hogy még holnap

Annikó:

Ne menj, Harold, a ködkirály
A szigeten utadba áll...
Ne menj, Harold, a ködkirály
A vad sziklák közt rád talál...
Kincs vagy gazdagság, oh nem kell nekem,
Dús vagyok, ha szeretsz, szerelmesem,
Nem kell nekem a pompa, fény,
Ha te szeretsz, Harold, mint én.

Harold:

Hahaha!... Mily bolondos gyerekmese,
Nem igaz abból semmisse...

Taffy:

Haroldom nálunk ajkáról-ajkra száll,
Hogy ottan, túlhan ur a ködkirály.
Arnyék a népe, szél a paripája,
Viharhíntőn az Oceánt bejárja,
Hajót roncsol, vitorlát összetép,
És mindenkit, ki szigetere lép,
Valami bánat, valami bú talál!...
Félelmes ur a ködkirály!...

Nép:

Rettenő ur a ködkirály!...

Taffy:

A kincse száz sárkány vigyáz,
Ki hozzájuk nyul, sorsa gyász.
Ne menj, Harold, az iszonyu veszélybe,
A ködkirály borzalmas szigetére...

Annikó (térde veti magát):

Ne menj, Harold, ne menj, a ködkirály
A vad szirtek közt majd utadba áll...

Bús hirnőke viharhadár, sirály,
Harold, gyászt hoz reád a ködkirály!

Harold:

Nem ottan jártam iskolába,
Hol tanító a félelem,
Mig sirt az oceánok árja,
És mig a szél játszott velem,
A köny, a szó nem hat meg engem
Nem rezdül félelem szívemben...

(Egy kikötött csónakhoz siet és beleugrik.)

Szép kedvesem, az isten áldjon,
És nemsokára
Csókra várva,
Karomba zárlak, kis virágom!...
(Eltaszítja magát s kivez. A nép elszéled.)

Annikó (térde rogy a tengerparton):

Harold, Harold isten veled...
Szűz Mária, isten anyja,
Hallgasd meg kérő gyermeked,
Szűz Mária, isten anyja
Nyujtsd felé áldó kezéd
Örvényen, szirten, vérszen át,
Oh add, oh add vissza nekem!...
Hallgassad oh meg ez imát,
Mária, fenn az égben...

(Mialatt Annikó imádkozik, elsötétül és lassan leszáll a köd.
Annikó ijedten rezzen fel.)

Nagy ég, a köd...
Mint az álom
Földön, áron,
Tenger, város, rét fölött,
Ur a köd.
Száll suhogva,

Szinte lopva

S álmokat, szerelmeket
Szürkén, lomhán eltemet.
A köd
Ur az ár, a föld fölött.

(Még jobban elborul és kitör a vihar.)

A ködkirály hangja:

Annikó!...

Annikó (rémülten):

Ki szólított?... Sehol egy lélek!

A ködkirály hangja (máshonnan):

Annikó!...

Annikó:

Ki szólított?... Oh jaj, be félek!...

Tengeralatti kar (a vihar alábbhagy):

Nincsen vihar itt lonn soha, soha.
Lassan hőmpölyg az ár tova, tova.
Ó jer le, jer le, gyermekem,
Eljünk mi együtt ideleln...

Annikó:

Emberi szó, de még sem emberi,
E hangokat lelkelem nem ismeri...
(Szélelőham tör át.)

A ködkirály hangja (közel Annikóhoz):

Lent, fényes kristálypalotában
Elünk mi boldogan, vidáman.
Nem bánat a bú, nem bánat a gond,
Szemünk könnyet soha nem ont,
Öröktől élni örökké,

Nem panaszkodik többé Erényi-féle „Ichtio-Salicyllal“
büzös izzadás, testbőr-viszketeg, sömör, exema, ótvárban szenvedő, ha az
egy kísérletet tesz. Szagtalan.

Bécsben marad, mert ő felsége rendelkezésére kell állania. Azt azonban határozottan hangsúlyozta, hogy megbízást a kabinetalakításra nem kapott s nem is hiszi, hogy a kabinetalakítással megkínálnák.

Khuen-Héderváry Károlyt ez az eredmény, úgy látszik, nem lepte meg. **Lukács** László kihallgatása után őt rendelték a Burgba, ahol ő felsége egy negyedórás kihallgatáson fogadta. A kihallgatás után **Khuen-Héderváry** egyenesen a magyar palotába hajtatott, ahol kijelentette, hogy Bécsben marad. Azt hiszik, hogy **Khuen-Héderváry** a felség azért marasztotta Bécsben, hogy átvegye a meghívandó politikusok dolgára vonatkozó legfelsőbb parancsokat.

A kitondolót-bizottságból.

A szabadalvupárt katonai programjának megállapítására kiküldött kilences-bizottság ma délelőtt 11 órakor **Szell** Kálmán elnökelete alatt a szabadalvukör tanácskozástermében folytatta tárgyalását. Az ülésben a bizottság valamennyi tagja megjelent és részt vett abban gróf **Andrássy** Gyula is, aki ma visszaérkezett a fővárosba. A tanácskozás délután félkétig tartott. Délután öt órakor ismét összeült a kilences-bizottság és **Szell** Kálmán elnökelete alatt folytatta tanácskozását, mely félnyolcig tartott. A bizottság eddigi tárgyalásainak során megállapodás jött létre a katonai program alapvető elvei tekintetében és szombaton folytatja további munkáit, melyeknek eddigi jelentős eredményét a szabadalvupárt körében ma este nagyszámban egybegyűlt képviselők élénk örömmel fogadták.

A szabadalvú klubból.

A Balaton levegőjének csodálatos szinkáprázatai nem változnak oly gyorsan, mint a mostani válság felhős kombinációi. Tegnap este 7 óráig minden rendben volt, a tárgyi és személyi kérdések, mintha közös egyetértéssel elintéződtek volna, a belső harc a szabadalvupártban megszűnt és a béke formái határozott körvonalakban kezdtek kialakulni. **Lukács** László miniszterelnökségéhez szó se férhetett — ő maga se tért ki többé előle.

A beavatottak azt beszélik, hogy **Lukács** László igen deprimált hangulatban utazott Bécsbe és az audiencián maga kereste a nehézségeket, melyek kinevezésének útjában állanak. Azt is mondják, hogy bár **Szell** Kálmán tegnap megtalálta a formát arra, hogy a magyar vezénnyelv nehéz kérdése a jogfenntartás elvi kifejezése által miképpen volna megoldható, mit a kilences-bizottság

általános helyesléssel fogadott, ő felsége a bizottság ezen rezolúcióját, melynek alapján **Lukács** László vállalkozott volna, egyelőre további megfontolás tárgyává kívánja hagyni és végleges határozatát péntekig felfüggesztette. Ez az oka annak, hogy **Lukács** László kinevezése ma halasztást szenvedett, noha, mint a pártban remélik, végképpen eljövte nines és lehetséges, hogy mégis ő lesz a miniszterelnök.

Mindezek a hírek a szabadalvupárt izgatott hangulatát csak fokozták és lázas érdeklődéssel tekintettek a programkészítő-bizottság esteli ülésének eredménye elé. Az ülés délután 5 órától 8 óráig tartott, miáltal *tárgyalás közben a bizottság állandó telefon-összeköttetésben volt Bécsrel.* Ülés vége után a jelenlevő képviselők megrohanták a bizottság tagjait, kik egymásután léptek a nagyterembe.

— Mit végeztek? Van-e már határozat? — tödült feljétek a tömeg.

Hodossy mosolygva biztatott: — Minden rendben megy. **Szell** Kálmán komoly arccal felelt: — Még nem vagyunk készen. Gróf **Andrássy** Gyula azt mondta: — Szombaton folytatjuk.

Általános konsternáció keletkezett a klubban és élénk csoportokban vitatták a válságos helyzet rosszabbodását.

— Odafent nem engednek. — Alighanem **Koerberék** kevergetik megint a kártyát. Nem akarnak békés megoldást — beszéltek össze-vissza. Sokan gróf **Khuen-Héderváry**ra is gyanakoznak, aki tegnap óta Bécsben tartózkodik.

— Valóságos fáta — jegyzi meg valaki — hogy valahányszor közeledünk a kibontakozáshoz, mindig váratlan akadályok merülnek fel.

— Kik dolgoznak a kulisszák mögött és mit akarnak? — találgatják.

A király lemondásának híre is szóba kerül.

Egy távirat érkezik, mely azt jelenti, hogy **Lukács** László Bécsben marad, de holnap nem fogadják a király, mert egy kápolna felavatása lesz és e miatt második kihallgatása péntekre van kitűzve.

— Hát egy kápolnafelavatás elég ok arra, hogy Magyarország sulyos válságának megoldását e miatt elhalasztják? — kérdezik izgatottan a képviselők egymástól. — Nagyobb ok lappanghat ennél a háttérben.

És megjött a felvilágosítás nemsokára újabb távirat alakjában, mely így szólt:

„**Lukács** jelölése kikapcsolatott. Gróf **An-**

drássy Gyula, gróf **Tisza** István és **Perczel** Dezső újabb meghívást kapnak szombatra a királyhoz.”

Lukács László kinevezése tehát el van ejtve. Ő volt a békés kibontakozás céljára kiszemelve és így a béke művét Bécsben ismét megzavarták.

Tegnap minden oldalról híresztelték Bécsben, hogy a válság sorsa a hét végéig el lesz döntve. Ugy látszik tehát, hogy a harcias törekvés kerelkedett felül. Béke helyett az „erős kéz” politikája győzött.

De ki vállalkozik szükség nélkül erőszakra? Gróf **Tisza** István kijelentette ma, hogy ezt csak végső szükségben tenné. Gróf **Andrássy** Gyula alkotmányos érületéről mindenki meg van győződve, **Perczel** Dezső pedig maga volt legjobban meglepve ma este a klubban, mikor meghallotta, hogy ismét Bécsbe hívják őket, kik tegnapelőtt **Lukács** Lászlónak készítettek elő az utat.

A helyzet teljesen zavaros és már kezdik elveszíteni bizodalmaikat a kibontakozásban azok is, kik eddig még reménykedtek.

A függetlenségi pártból.

A függetlenségi táborban természetesen **Lukács** László meghusult miniszterelnöksége volt a beszélgetés főtárgya. Tegnap biztosra vették még, hogy **Lukács**, a kilences-bizottság programja alapján, kezdi meg a kibonyolítás nehéz munkáját. Az engedékenység jelét látták a dologban s ma arra ébredtek, hogy a katonai befolyás Bécsben éppen olyan nagy, mint volt, hogy ott nines hajlandóság a békességes megoldásra.

— Ha így van — mondta a párt egyik, különben csendes és nyugodt tagja, — akkor a végletekhez értünk. Most már a centrális hatalom a municipiumokkal kerül összeütközésbe.

A többiek helyeselték.

Valaki kereste a reménysugarakat. S hogy nagyon kereste, ki is találta, hogy nines még veszve a dolog. Hogy **Lukács** Bécsben maradt s hogy talán még nem is ismerte a kilences-bizottság megszövegezett programját, — ilyenformán holnap rendben lesz a **Lukács** miniszterelnöki széke.

A folszálló reménységnek elvágta a szálát valaki a következő magyarázattal:

— **Lukács** már tegnap ismerte a kilences-bizottság álláspontját. Elő is terjesztette a felségnek, de az nem nyerte meg a király tetszését. Ezért nem kapott **Lukács** megbízást.

A hangulat így vált egyre deprimáltabbá.

Nem válni sohase röggé,
Hullámon kelni, szállni,
Boldogságot találni.

Annikó:

Nem! Nem! Ne hívj... Hiába...:

(A vihar még nagyobb lesz.)

A ködkirály hangja:

Nézz el távol határra,
A föld fölött,
A víz fölött,
Mindenhol köd, csak szürke köd.
Sikolt a szél, üvölt az ár,
Haroldod most bármerre jár.
Bősz hullámok zúgnak feléje,
Csónakját vad szirt összezúzza,
Vagy bősz örvény mélységbe húzza.

Annikó (felsikoltva):

Harold! Harold!

(Összeesik.)

A ködkirály hangja:

De hogyha hozzám jössz, szerelmem,
Elvész a köd a végtelenben;
Felhőkön át kigyúl a nap,
És újra esendes lesz a hab...:

Annikó (ki ezalatt foleszmélt):

Nem, nem, én itt bevárom,
Míg visszajő a párom,
Örvényen, szirten, vészen át.
Mindig várok, várok Harold, terád...:

A ködkirály hangja:

(A tengeralti kar messziről hallatszik.)

Elég a dalból, már elég!
Boruljon el a messzeség,
Ézer hullám vad óriása
Törjön a síró oceanra,
Az égbolt zengjen és riadva
Feleljen a hullám a dalra,
Es mind, aki az oceanra szállt,
A zord viharban leljen ma halált.

Annikó:

Haroldom! Enyém az élte,
Magam adom cserébe érte...
Tudom jól, hogy a tenger eltemet,
Eljegyzett a ködkirály engemet,
De ha nászd ülök lent a mélybe,
Szélesend támad majd a vihar helyébe!

(A vihar tetőpontjára ér s Annikó, hogy megmentse a kedvesét, enged a ködkirály kérésének.)

A ködkirály hangja:

Szép Annikóm, nyujtsd kis kezed.

Annikó:

Haroldom ah!... az ég veled...:

(Elűnik.)

(Kiderül lassan. Napfény ömlik el a tengeren és a parton.)

A tengeralti kar (nagyon messze):

Tengeren, völgyön, hegyen
Csend legyen már, csend legyen
Ne rebbenjen egy levél se,
Ne moccanjon még a szél se,

(elhalón)

Tengeren, völgyön hegyen
Csend legyen, csend legyen...:

(A nép mindenfelől a színré jő az elmúlt nagy viharról beszélnék, majd a partra tódulva szólítják Haroldot, aki csakhamar visszaérkezik, szerelmi dalát énekelve. Elmondják neki, hogy már halottak hitték.)

Harold:

Nem, itt vagyok... Igaz, hogy kincsom
Hiába is kerestem, nincsen...
De minden kincsenél százszor többet ér,
Ha tőlem csókot rózsám ajka kér...
Hej, Anniko!...:

Nép:

Hahó!... Hahó!...:

(Egyszerre, miután többször hiába szólították s a tömegben félelem vesz erőt, egy kis fiu a színpadra rohan s felkiált):

Annikó a tengerbe fult!

(A nép kitódul.)

Intermezzo.

(A szin üres marad, lassan besötétedik és esti tájjá változik át; holdfény önti el a tájat.)

Harold:

(Megtörve jön vissza, kalap nélkül és egy sziklára ül.)

Lement a nap... de holnap újra fölkel,
Sugárzó gömbje még szebben ragyog.
Az én napom leáldozott örökre,
Örök homályban bus árnyék vagyok!...:

Kincsekre vágytam örült szomjúsággal
S a legdrágábbat elvesztettem én!
Kincset kerestem és romlást találtam!
Nincs a világon koldusabb szegény...:

Elszállt a köd... ah immár tisztán látom,
Hogy boldogságom, üdvöm romba hullt...
De ha szívemnek nines többé jövője,
Vigasztald lágyan, édes, drága mult!

(Felrezzen.)

A mélyből sirás, sohaj tör felém,
Oh Annikóm!... Te szólasz... Érzem én!
S feltámad újra,
Eletre gyulva

A multnak minden vágya, álma
Szívembe száll, rém találva.
És látalak újra főfőhérbé,
Szívem szerelme, büszkesége.
En a tied, te az enyém
Ajkad mosolygva int felém.
Szép Annikóm, jelkem szerelme,
Oh jőjj megint, jőjj a szívemre!...

(Előre rohan s összerogy. Aztán megint feltámad és a partra ülve, maga elé bámulva énekel.)

Susog a víz, hullám hullámra árad,
Csak hömpölyög és sziklákot hasít...
Aludj... aludj... ne érjen vész, se bánat,
Szép Annikóm, én őrzöm álmaid.

— Fügöny. —

A jókarat teljes hiányára mégsem számítottak s hogy Beck, Koerber és Khuen-Héderváry az utolsó pillanatban megint nagy köveket hengergetnek a nemzet útjára, senki sem gondolta.

— A kő pedig ott van, — magyarázta most valaki. — S ha ott van, el kell rugni az utóból, különben nem mehetünk tovább. Ha fenn rugdalóznak, majd mi is rugdalózunk.

Es harciasra vált a hangulat hirtelen. Olyan harciasra, hogy körülbelül így lehet megállapítani a párt álláspontját:

— Ha mindenképp harcot akarnak, hát ebben nem lesz hiány. Meg fogjuk győzni ellenfeleinket, hogy amit eddig csináltunk, lágy muzsikaszó volt ahhoz képest, amit ezentul fogunk csinálni.

A vidék állásfoglalása.

Zenta város mai közgyűlésén Lovászy Andor városi ügyész és 46 városi képviselő azt indítványozta, hogy a város tiltsa meg a városi adóhivatal közegeinek, hogy még az önkéntes adófizetéseket sem szabad elfogadni és hogy a város a meg nem szavazott újoncok toborzásához kezet nem nyújt. A közgyűlés 55 szóval 30 ellenében nagy lelkesedéssel Lovászy indítványát elfogadta.

Csongrád városa ma közgyűlést tartott, amelyen elfogadták Réthy Ferenc ügyvédnek, a csongrádi szabadalvópárt elnökének indítványát, melynek értelmében az adók beszedését a város megtagadja s még az önként fizetett adókat sem fogadják el.

Béksármegye tegnapi közgyűlésén nagy vitát keltett dr. Eerenyi Ármán indítványa, hogy a vármegyei községek tiltassanak el az önként befizetett állami adó el fogadását. Az indítványt 9 szótöbbséggel elfogadták, a főispán azonban a határozatot megselebeszte s annak végrehajtását megtiltotta.

Ugyanez a közgyűlés megsemmisítette Orosháza községnek az önkéntes adófizetések visszaadását kimondó határozatát, azzal a megokolással, hogy a községeknek ily határozat hozatalára nem terjed ki a jogkörük.

Komárom város közgyűlése a belügyminiszternek Hajdumegyéhez intézett ismeretes határozatára vonatkozó megsemmisítő rendeletét vette tárgyalás alá és a tanács javaslatát fogadta el, mely kijelenti, hogy a rendelet törvénytelen nem tartja ugyan, de az adók beszedését meg nem gátolja, hogy az államháztartás menete iennakadást ne szenvedjen. A közgyűlés Szatmár város feliratát a harmadéves katonák ügyében tudomásul vette.

KÜLFÖLD

Az elintézett szerb királygyilkosság. Hiába háborodott föl a világ, hiába követelte nemcsak a külföld, de még a szerb tisztikar is a királygyilkosok megbüntetését, a szkupstina főirati javaslata somman elintézi ezt, amivel nagy követ hengerit le esetleg Péter királynak a szivéről is. A javaslat szerint a június 11-iki hazafias tettet a hadsereg és a nép együtt teljesítette. A nép kívánta, a hadsereg megette, s így a hadsereg és a nép köteleke még szorosabba vált.

Az orosz-japán feszültség. Oroszország, mint most utólag kiderült, utóbbi időben azért szaporította meg manduriai seregét és hajóhadát oly tetemesre, hogy a fülét se kelljen mozgatnia, ha a japánok Manduria kiürítésének a terminusát emlegetik. A sereget még folyton szaporítja s jelenleg tizenegy különféle szerkezetű orosz torpedóhajó van utban 107 tiszttel és 5000 emberrel Kelet-Ázsia felé. Ily körülmények közt természetesnek találjuk, hogy a japánok harci kedve lelohadjon s kétszer is meggondolják, hogy hadat üzenjenek-e Oroszországnak. A vége tehát az lesz, hogy Oroszország végleg ráteszi a kezét Manduriára s nem bolond, hogy kivonuljon onnan, ahova nagyra van szükség.

Port-Arthur, október 14.

Bérekzett jelentések szerint a japán sajtó békésebb hírokat kezd pengetni. A *Novi Kraj* szerint *Alexejev* helytartó *Port-Arthurt* választotta ki székhelyévé.

Bécs, október 14.

Japán itteni diplomáciai képviselője a nyert legújabb keleti információk alapján *alap-talannak* jelenti ki az Oroszország és Japán közti viszony kiélesedését, ragaszkodva azon reményhez, hogy a két állam között fennforgó komoly természetű kérdések végre is békés elintézést nyernek.

London, október 14.

Jól értesült diplomáciai körökben azt vélik, hogy a helyzet a távol Keleten javult. Azon körülményben,

hogy a japán kormány megnyugtató híreket küld Európa fővárosaiba, annak bizonyítékát látják, hogy az Oroszország és Japán között Tokióban történő tárgyalások kielégítő lefolyásnak.

Páris, október 14.

A japáni követség a következő, tegnapi kelt tokiói táviratot teszi közzé:

A mandzuriai-koreai kérdésben való tárgyalások *rendes lefolyásnak* és semmiből sem lehet a Japán és Korea közötti szakadásra következtetni. Az e tekintetben küllöldön elterjedt híresztelések minden alapot nélkülöznek.

A macedóniai szavargás. Azt jelentik Konstantinápolyból, hogy a reformok keresztülvitelénél az osztrák-magyar és orosz ellenőrzés abból fog állani, hogy török bizottságokat fognak állítani, amelyek az orosz vagy az osztrák-magyar konzuloknak lesznek alárendelve. Tizenkét ilyen bizottság lesz, de még nem tudják, vajjon lesznek-e a bizottságoknak keresztény tagjai is. — Három nagyobbrangú török tiszt Belgrádon keresztül Belgiumba utazott, ahol százezer kilogramm füstnélküli puskaporot fognak megrendelni. — A macedon-kérdésről a *Novoszt* azt írja, hogy az európai békére nézve még mindig veszedelmes a macedon bandák működése; a *Novoszt* azt hiszi, hogy a Keleten oly nagy zavarok támadhatnak, amelyek megbontanák Európa békéjét.

Szofia, október 14.

Bulgáriában komoly események készülnek. Az elégtelenség nőttön-nő *Ferdinánd* fejedelem ellen. A lapok hevesen támadják a fejedelmet s vádolják, hogy megszegte az alkotmányt. A ruszofilek és a macedonok körében azt tartják, hogy a fejedelem lehetetlenné tette magát Bulgáriában, hacsak nem üzeni meg a háborút Törökországnak. Valószínű, hogy *Ferdinánd* fejedelem le fog mondani fia javára a trónról.

A cár elmaradt látogatása.

Budapest, október 14.

A cár elmaradt római látogatása nemcsak az olasz fővárosban kelt lesújtó hatást, hanem föltűnést kelt az egész világon. Az a néhány képviselő, aki most Rómában van (mert a többi még nyaral) nem tud hova lenni a megrökönyödéstől s azt mondja, hogy ez a kudarc második aduál szerencsétlenség. Az előkészületekkel már teljesen végeztek, az utóak díszítésébe is belefogtak s az orosz nagykövet az egész személyzetrel együtt megszakította szabadságidejét, hogy személyesen intézhesse a cár jövetelével összefüggő diszpoziciókat, mikor Darmstadtból egyszerre csak lecsapott a bomba, jelentve, hogy a cár nem jön. *Dolyoruky* herceg tegnap nagy orosz tábornoki gálába vágta magát s fényes udvari fogaton Pisiből San-Rossorebe ment, hogy személyesen adja át a királynak a cár lemondó levelét. Ez reggel 8 órakor történt. A király egy álló óráig értekezett a herceggel. A cár levelében ez állt:

Sajnálom, hogy a már megállapított látogatást egy más, remélem közeli időre kell halasztanom.

Azt mondják, hogy e rettenetes kudarc következtében *Zanardelli* miniszterelnök *Madernóból* a királynak távirati uton bejelentette a lemondását. A királyt ez a kudarc rendkívül lehangozta. A Vatikán közönyösen veszi a dolgot. Sajtója azt írja, hogy a cár látogatásának elmaradását nem is kellett hivatalosan közölni a római udvarral, mert az hivatalosan nem is volt bejelentve.

Az elmaradt látogatás történetét a *Tribuna* a következőleg mondja el: A cár látogatását első ízben márciusra helyezték kiállításba hivatalosan. Ezt a határidőt azonban nemcsak a hivatalos bejelentés után későbbre halasztották. Májusban hivatalosan jelentették, hogy a látogatás ősszel fog megtörténni. Június 5-én történt meg Morgari interpellációja a kamarában a kifutóindítványon, erre következett a cár kézírata, amely kinyilatkozhatta, hogy a kamarában történt dolgok nem tettek mélyebb benyomást rá, mert igen jól tudja, hogy az olaszországi szocialisták a királynak ellenfelei éppen úgy, mint Oroszországban ellenségei a cárnak. Ezek után, szeptember elején, mikor a tünemények a leghevesebbek voltak, jelentették ugra, hogy a cár októberben mégis jön. A halasztást tehát nem *Ferri* és társainak agitációja okozta. Franciaországban és Ausztriában a szocialisták még vakmerőbbek, mint Olaszországban és ez a cár még sem tartotta vissza a látogatástól. Sokkal valószínűbb, hogy a darmstadti rokonok rábeszélése és

Ausztria féltékenykedése bírta rá a cárt, hogy az olaszországi látogatásról lemondjon.

A *Capitale* határozottan tudni véli, hogy *Ferenc József* király bészelle rá a cárt, hogy olaszországi utazásáról mondjon le.

A *Patria* a bünetelőtörvénykönyv megfelelő paragrafusainak alkalmazását kéri azok ellen, akik a jó nemzetközi viszonyt megzavarták.

Az *Avanti*, az olasz szocialisták főközlönye természetesen nem tud hova lenni örömben. Legutóbbi számában diadalra jelenti, hogy a cári látogatás elmarad. E cikkének címe: „Ő nem jön és nem is fog jönni.”

A cikk többek közt a következőket mondja: „Ennek az eseménynek (t. i. a cári látogatás elmaradásának) kétségkívül nagy történelmi jelentősége van a nemzetközi politikában. Konstatáljuk, hogy a mostani monarchisztikus regime alatt legelső ízben gyakorolt politikai szervezettel a proletariátus döntő befolyást a külpolitika eseményeire. A tüntetés elérte célját. Bár bukna meg ebben a külpolitikai kérdésben a kabinet, akkor meglesz érdemünk, hogy egy hullát eltemettünk és olyan kormányt adtunk Itáliának, amelyik az ország érdekeit jobban gondviseli.”

Az *Avanti* azt ajánlja, hogy az operai díszelőadást tartásuk meg *Ferri* tiszteletére, aki most a nap hőse; de hozzátesszi mindjárt az is, hogy *Ferri* nem szereti a zenét.

A német szocialisták főközlönye, a *Vorwärts* természetesen szintén örömeink ad kifejezést az orosz cár elmaradt látogatása fölött.

Az olasz szocialisták tiltakozása — írja — oly eredményt hozott, amilyen a modern uralkodó-utazásoknál eddig még nem volt feljegyezhető. Európa leghatalmasabb uralkodója irtózik oly udvart meglátogatni, amelynek népe nem akarja a kellő tisztelettel fogadni. Neveléses, hogy az oroszok sértve érik magukat az olasz nép magatartása miatt s azt állítják, hogy a cár csakis az orosz nép óhajának enged, midőn látogatását nem teszi meg. Csak az orosz sajtó mondja ezt, de az orosz nép nagy tömegei más véleményen vannak s halálan köszönik az olasz szocialisták viselkedését.

Az olasz király Párisban.

Budapest, október 14.

Az olasz király roppant komor hangulatban indult tegnap párisi útjára. Komor hangulatát eléggé megmagyarázza az a nagy kudarc, hogy a cár ismét (s valószínűleg végleg) elhalasztotta római utazását. A király útjának alig van egyéb politikai jelentősége, mint az, hogy megerősíti az újabb feltámadt francia-olasz barátságot. A párisi francia-olasz liga tegnap este tartott banketjén előbe is harangozott ennek a barátságának. Egymást érték a pohárköszöntők, melyekben azt hangsúlyozták, hogy az olasz királyi pár utazása a két nemzet között levő feloldhatatlan köteléket még szorosabba fűzi. Az egyik szónok megtámadja Crispi politikáját, ami zajos közbeszólásokat idézett elő. Több olasz meg akarta támadni a szót, azonban többen védelmezték. Végül Eljen Olaszország! Eljen Franciaország! kiáltások véget vetettek az incidensnek.

Az olasz királyi pár tegnap kora délután indult el San Rossoreból Párisba. Ma reggel lépett francia területre, délelőtt fél tizkor Dijonba érkezett, hol a hatóságok fejei üdvözölték, s negyedóra pihenés után folytatván útját, ma délután 3 óra 30 perckor Párisba érkezett, hol ünnepélyes fogadtatás után roppant embertömeg lelkesen üdvözölte.

Páris, október 14.

Viktor Emánuel, az ifjú olasz király és neje ma délután Párisba érkeztek. A francia főváros közönsége meleg rokonszenvvel üdvözölte vendégeit. Páris városa kiteit magáért és pazar fényvel díszítette az utókat. Különszenv határos az Avenue de l'Opera díszítése, bejáratánál a római Kapitólium farkasát és a velencei Szent Márkus-térén levő országit helyezték el kifűző másolatban. A boulevardok két oldalán magos árbook állanak izzólámpákból készített láncokkal öszeköve. Este kigúnyak az elektromos lángok és fe tünnek majd vakító fényben a feliratok: *Evviva Vitore Emanuele!* ... *Evviva Italia!* Hommage à la Remie! A városzház elé állított árbocon és szó ragyog: Pax. A király és a királyné négy nap it-tartózkodása alatt a külügyminisztériumban fognak lakni és lakozásilyukat ez alkalomból drága gobeli-ekkel és történelmi nevezetességű butorokkal díszítetik, amelyeket ez alkalomra hoztak oda a versaillesi, fontainebleau és compiegne királyi kaszélyokból.

Az olasz királyi pár és *Loubet* köztársasági elnök kölcsönös üdvözlése igen szívélyes jellegű volt, Amidőn

a király és Heléna királynő a vasúti kocsit elhagyták, Loubet enök és neje, Combès miniszterelnök és Delcassé külügyminiszter mennek eljűk. A király szívvel-kezelettel kezet szorított az elnökkel, majd megölelték egymást. Loubet és neje azután a királynét üdvözölték, amit ő mosolyogva köszönt meg. Delcassé és Morin tengernagy olasz külügyminiszter szívvel-kezelettel üdvözölték. A király, az enök, a királyné és az enök neje ezután lementek a pályaudvar lépcsőjére a királyné és enök, az enök neje pedig a király oldalán karongva. Belépve a pályaudvar díszvárostermébe, a király kezet fogott a miniszterekkel, kik meghajoltak a királyné előtt. Ezután a király és az enök beszéltek az à la Drumond hintóba, mely a pályaudvar előtt állott. A közönség lelkes örömrivalgásban tört ki, melyet a király megköszönt. A második kocsi a királyné és a köztársasági enök neje foglaltak helyet. A zene az olasz királyi himnuszot játszotta. Zászlókkal tisztelegtek és vértsek vették körül a kocsikat. A menet az Avenue de Bois de Boulogne és a Champs Elysées-n át vette útját és 4 óra 30 percor érkezett a külügyminisztérium palotája udvarába. Az itt felállított zenekar is az olasz himnuszot játszotta és egy zuvó-zászlóval zászlóval tisztelegte. Az előcsarnok bejáratában a királyi párt Delcassé külügyminiszter neje és Heléna királyné udvarhölgyei fogadták. A palota nagy előcsarnokában az enök és neje elbucsztak a királyi pártól és visszatértek az Elysée-palotába. A királyi pár a külügyminiszter kíséretében felment a lépcsőn és visszavonult lakosztályába.

Az olasz királyi pár Delcassé külügyminisztert és nejét sokáig visszatartotta lakosztályában s többször kijelentették, hogy mennyire el vannak ragadtatva a párisi lakosság fogadtatásától. Delcassé külügyminiszter neje Heléna királynénak a királyi gyermekeinek két arcképet nyújtotta át értékes keretben. A királyné meleg szavakban mondott köszönetet. Delcassé külügyminiszter a királyt 50 ritka érem másolatával ajándékozta meg. A király az ajándéknak nagyon megörült.

Első útja az olasz királyi párt az Elyséebe vitte, ahol Loubet elnököt látogatták meg. Az egész uton *Ehén a király! Ehén a királyné!* felkiáltások voltak hallhatók. Az enök felöltötte Annuciát rendjelét. A király és az enök egymást forró kézszorítással üdvözölték. A királyné és az enök neje kezet fogtak. A két államhő társalgása rendkívül szíves jellegű volt és 25 percig tartott. Ezután Loubet enök a királyi párt kocsijához kísérte és a „vizontlátásra este” szavakkal búcsúztak el.

Viktor Emánuel király azután hazakísérve nejét, a szenátus épületéhez hajtott, hol leadta névjegyet. Majd a kamaraelnökséghez hajtott, ott ugyancsak leadta névjegyet és visszatért a külügyminisztériumba, ahol a helyi király látogatását fogadta, melyet később vizonozott.

Páris, október 14.

Az Elyséeben tartott dínere a köztársaság elnöke a következő pohárköszöntőt mondta:

Síri! Franciaország tudatában van felségednek a köztársaság elnökénél tett látogatása fontosságának. Fényes tanúbizonyságát látja ebben a szoros egyetértésnek, mely Olaszország és Franciaország kormányai közt helyreállott és amely úgy olasz, mint a francia nép érzelmeinek és érdekeinek megfelelő. Annak biztos tudatában, hogy a két állam ezentúl kölcsönös bizalommal és egyenlő jóakarattal teljesíti nemzeti feladatait, őszinte örömmel üdvözi Franciaország felséged érkezését, amely örömet a királyné és felséged kegyes jelenléte megköszön. Franciaország és annak kormányára nevében teljes szívvel emelom poharamat felséged tiszteletére és kormányzása dicsőségére felséged, valamint a királyné, az anyakirályné és a királyi család, ugyancsak Olaszország nagyságára és boldogságára.

Viktor Emánuel király a következő pohárköszöntővel válaszolt:

Enök ur! Azon szíves szavak, melyeket ön most intézett hozzám, emelik az elégedettséget, melyet e pillanatban érzek. A lelkesített fogadtatás, melyben Páris városa és az egész Franciaország a királynét és engem részeseített, mélyen meghatott bennünket. Valamint ön, enök ur, úgy e fogadtatásban én is többet látok, mint válogatott udvariasság egyszerű nyilvánulását, mely a lovagias francia nemzet hagyományos tulajdonainak egyike. Joggal tekint Franciaország párisi jelenlétet

egy, mint az országaink között szerencsésen befejezést nyert közeledés munkájának természetes eredményét. Olaszország érdekei azt követelik, hogy összes erőivel a béke fenntartását kívánja és Európában elfoglalt állása arra készteti, hogy magatartásával hozzájáruljon ehhez a civilizációnak nagy mértékben szolgáló tényhez. Ezen célra iránynak legelőbb törekvésem, éppúgy mint kormányom állandó fáradozásai. Tudom, hogy érzelmeimet Franciaország és a köztársaság kormánya osztják. Tehát fokozott mértékben boldog vagyok, hogy ma francia területen lehetek, boldog vagyok azon szívéllyel, melyet a királynóval és velem szemben tanúsítanak és boldog vagyok, hogy poharamat enök ur az ön egészségére és Franciaország nagyságára és jólétére emelhetem.

A jelenlévők mind a két pohárköszöntőt állva hallgatták végig. A zene az enök köszöntője után az olasz himnusz, Viktor Emánuel királyé után a Marcellist játszotta.

Róma, október 14.

A pápa ma Lorenzelli párisi apostoli nunciust kihallgatáson fogadta. Ez a kihallgatás annyiban függ össze az olasz király párisi útjával, hogy a nunciust a király elől eltávozott Párisból, mert különben a diplomáciai testület fogadásáról az eikett súlyos megsértése nélkül nem maradhatott volna el.

Brüsszel, október 14.

A *Petit Bleu* szerint Lipót király Párisban időzése alatt az olasz királyi párt meg fogja hívni, hogy novemberben tegyenek látogatást Brüsszelben.

Páris, október 14.

A francia-olasz lakoma közben Tornelli olasz nagykövet így nyilatkozott a *Soleil* munkatársa előtt:

— Nyolc év óta fáradozom a két testvérmemzet közeledésén, de még néhány hét előtt nem reméltem ilyen nagy sikert. Azt hittem, hogy a két nemzet között nagyobb ellentét van. Szerencsére, csalódtam.

Az olasz királyi pár párisi tartózkodása alatt a külügyminiszteri palotában lakik. A palota termeit ez alkalomra remekül átalakították, csupa történelmi nevezetességű bútorokkal és műtárgyakkal. A nagy lépcsőről egy nagy terembe lép az ember, mely remek gobelinokkal van díszítve. E terem óriási üvegfestményű ablak Oxenstierna bucsúját ábrázolja XIII-dik Lajostól. Ez a terem előterem lesz. Az ajtóknál és a szolgálattéző urak a következő vörös teremben fognak tartózkodni. Ez a terem egy még drágább gobelinnel és Juana Romani egy festményével van díszítve. A következő három terem empire-stílusban van tartva. Az elsőben gyülekeznek az audienciára várók, a másodikban a királyi kihallgatást ad, a harmadik pedig a király magánhasználatára van fenntartva. E termekből nyílik a királyi pár lakosztálya. A király hálószobája szintén empire-stílusban van tartva s az az így áll benne, melyet I. Napoleon Fontainebleauban használt. Az ágytakaró vörös brokát, aranyrojtokkal. Az ágy mellett kis asztala áll telefonkészülékkel, a szoba közepén pedig a szintén Fontainebleauból származó gyönyörű íróasztal, rajta I. Napoleon hatalmas tintaartóval Empire-stílusban tartott karszékek és konzolok egészítik ki a bútorzatot. A királyné hálószobájának földszere szintén egy remek empire-ágy. Az éjjeli szekrény Mária Antoinette-é, a toalette-tükör pedig Mária Lujzáé volt. Ezután következik egy kis kabinet s egy nagy boudoir, Jozefine császárné fésülködőasztalával, I. Napoleon és Mária Lujza tükrével. Morni külügyminiszternek egy szalon s egy hálószoba áll a rendelkezésére. A tenger-nagy Hortense királyné ágyában fog aludni a Talleyrand szélyszerékében ülni. Ponzó-Vaglia tábornoknak József spanyol király ágya s Mária Lujza kis toaletteasztala jut.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Október 15-ikén

új előzetes nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejében gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

HIREK

A megemelt kalap.

Az olasz szociáldemokraták becsülettel visszafizették a tőkéseknek, amivel tartoztak nekik. Számtalan kitiltásukért kitiltották Olaszországból a francia haute finance nagy üzlet barátját: az orosz cárt, aki néhány évvel ezelőtt levett kalappal állt egy burzsoa republika bankárjai elé, miután végighurcoltatta magát a forradalmak városán, hogy aztán annál könnyebben csinálhassa meg üzleteit. A cárok palotájukban köttették föl vagy az utcákon palotáztatták föl magukat, nehogy külső ellenségeik előtt meg kelljen hajolniuk s születésük rendelte szerepükben, mint autokraták haltak meg, de mindig egyenes tartással. A mai cárral levett kalappal kezében antisambrirozott a francia pénzüklányok előtt, elhajzott cárr lett, méltatlan cárr lett s tekintélyen akkor esett az első csorba, amikor udvarolni ment egy burzsoa republika tőkepenzesei elé. És még ha ment volna. De nem is ment, hanem félénk, bizonytalan pillantással somfordált végig Európán, mint egy szőkevény, akinek utjain furiák leselkednek. Oh, milyen másként játszották egykor ezt a komédiát I. Sándor cárr és a koronás plebejus: Napoleon. Am megváltoztak az idők s vele együtt a komédiák és a komédiások is.

Tizenegyedik Lajosnak az volt a végzete, hogy Bernard előtt, a pénzes zsidó előtt mélyen megemelte kalapját, hogy hitelt mosolyogjon ki belőle. És a mai cárnak is akkor esett az első csorba a tekintélyen, mikor elfogadta a francia pénzes-zsákok kiszórt aranyait s boldondítván őket, elfogadta áldozatkészségüket egy olyan csalfa reményéért, melynek sohasem lesz reális alapja. Ha a cári despotizmus olyan vasból való volna, mint amilyen agyagból való, akkor sem remélhetne volna egyetlen francia sem, hogy a cári hatalom lovat valaha köztársasági ágyuk elé fogják s a revanche felegyvárnak kapuja elé viszik. A történelem eléggé ellentmondott ennek a balga reménynek. Három alliance volt az elmúlt században Oroszország és a francia állam között. Mind a három Németország ellen irányult s mind a három a francia burzsoázia veresége volt. És mégis a francia pénzes-zsákok aranyai gurultak nagy készséggel az autokratá császár elé legelőször. Az igaz, hogy az orosz cári méltóság bele is pusztult alaposan.

Az olasz lapok ma mégis sietnek jóvátenni a „hibát” és biztosítani akarják a cárt, hogy Olaszországban semmi baja sem esett volna.

Hiábavaló erőlködés és kacagató komédia! Európa főlzabados népei a már egyszer meggyönyedtt cárr fejét még jobban lehajtották s akkor jönnek a félhivatalos, jól kibérelt pennák s vizasztalják a cárt:

— Felső! Tartsa csak egyenesen a fejét! Nincs oka szégyenkezni. Vak lárna volt csak. A nagyszájú canaille ordítása, melynek nincsen magja.

Árról a helyről, ahol Európa legősibb kulturforrásai fakadtak, Olaszországból tinta-vízszat akarnak belecsepegtetni a szabadság elnyomójának ereibe!

A cárral nagyon lesülyedt ilyenformán. Grotteszk karrikatura vált belőle, aki saját hazájában régtől fogva rabja a forradalomnak, s most a szabad Európa vizasztalására szorul, hogy még egyszer, legalább a nézők előtt, egyenesen tarthassa szőke és szépen ápolott fejét.

— Ez tragédia — mondják a szomorúságra hajló kedélyek.

Figyelmeztetés. Gyászuhatat 4 óra alatt készít **SZŐKE és KOVÁCS**
ELSŐ MAGYAR NŐI GYÁSZRUHA KÉSZÍTŐ VÁLLALATA
Most: IV., Váci-utca 25., a régi Városház-tér sarkán.

TELEFON 14-73.

— Nem! Ez a história vidámsága —
vetik ellene a vidámak.

Pedig ez sem nem tragédia, sem nem vidámság. Ez az igazság logikája. Aki autokrata, az álljon egyenesen s ne menjen pénzt kéregetni s ne emelje meg a kalapját a pénzeszsák előtt. Aki az anyatejjel szívta magába a korbács iránt való szeretetet, az ne legyen koldus. Az tartsa a rabszíjját készen halála órájáig s ne adja ki a kezéből, hacsak ki nem csavarják.

Az olasz szocialistáknak egy kemény, orosz autokrata inkább imponált volna, mint egy kis francia üzletember. Amazt talán könnyöbben fogadták volna. Émezt be sem eresztették. Amabban van legalább egy elv, emebben nincsen semmi. Amannak kezében provokáló fegyverek vannak, emezében egy alázatosan megemelt kalap.

— A.

Budapest, október 14.

— Személyi hír. Illés pármái herceg zergevadászatára Uj-Tátrairudre érkezett.

— A toskánai nagyherceg vadászata. Viki Ferdinánd toskánai nagyherceg, aki a Gödöllőn folytatott vadászatait befejezte, ma reggel a gyorsvonattal Bécsbe utazott. A nagyherceg Gödöllőn szép sikerrel vadászott, mert kilenc darab erőteljesen kifejlődött szarvast ejtett el.

— Natália exkirályné kórháza. Natália exkirályné tudvalegőleg bejelentette igényét Sándor király hagyatékára, amit pedig az új király egyszerűen csak bírtokba vett. Sőt többet tett ennél. Megbizott két belgrádi prokátort, hogy pereljék ki a holmiból Péter királyt. A hagyatékot azonban nem a maga számára követeli. Egy Belgrádban lakó barátjától arról értesítette, hogy a Sándor király után maradt vagyonból gyermek-kórházat alapít Belgrádban. Ilyenfomán áldással válik a bűn is.

— A szegedi zarándokut. Az egyetemmel ifjúság függetlenség pártjának küldöttsége ma indult el szegedi zarándokutjára. Reggel hét órakor, amikor az indulást jelezték, az Egyetem-téren körülbelül hatvan-hetven főnyi csapat verődött össze, amely nyolcadéltől órákig tartó Hoffmann Ottó vezetésével. A csapat mindjárt az Egyetem-téren egy különös vendéglő szaporodott. Balog József peresec megkérte az ifjak vezetőjét, hogy ő is lemelessen gyalog Szegedre. Uj-kölségének fedezésére félezer peresec viitt magával Balog; reméli, hogy a gyaloglásban megédesztő ifjak borsos árakat fognak fizetni portékájáért. Az ifjak az Egyetem-térről a nyugati pályaudvarra mentek, mert az utat Monori vasúton tették meg. Valamivel tíz óra előtt érkeztek Monorra, ahol az állomás Gaál Antal, a függetlenségi párt jegyzője üdvözölte a budapesti vendégeket. Az ifjak első útja a város fölötti és föllobogózt az utcáin át a monori Kossuth-szoborhoz vitt, ahol szép számú közönség várta az ifjakat, akik hamarosan kis ünnepeket rögtönöztek. Levett kalappal énekeltek el a Himnusz, majd Huppert Jakab ügyvéd mondott szép beszédet. Hoffmann Ottó szónoklata után Benedek Antal református pap emlékeztet meg megható beszédében Kossuth Lajosról. Végül Mihályi Lajos bölcsész-tanár szavalt. A Kossuth-nóta elnevelése után az ifjak a közönség lelkes éljenzése közben távoztak a szobortól.

— Az újságírók Egyesületéből. A Budapesti Újságírók Egyesületének választmánya ma délután Vészi József elnöklete alatt ülést tartott. Szatmári Mór főtitkár bemutatta Adorján Sándor szerkesztőnek beadványát a könyvnyomtatás sajtóügyi felelőssége tárgyában. A kérdést az tette aktuálissá, hogy a Kuria két újságíróit ítélte el egy olyan közleményért, amelyet a Magyar Híradó című könyvnyomtatás lap nyomán tettek közzé lapjaikban. Beható vita után a választmány elhatározta, hogy a sérelem orvosására megteszi a szükséges lépéseket. Az igazságügyi kormányzó kéri fogja a büntetőbíróványt azon szakaszának novelláris uton való módosítását, amely a nyomtatvány fogalmát helytelenül határozza meg s így alapul szolgálhat a ferde bírói gyakorlatra. Az igazságügyi-miniszterhez intézendő kérvény megszerkesztésére dr. Fekete Ignác egyesületi ügyész kérést kelt. Gelléri Mór, a szakírók egyesületének elnöke a kiállítási reklámja dolgában intézett beadványt az egyesülethez. Az érdekes indítványt kiadták dr. Bródy La os alelnöknek, hogy véleményes jelentést terjeszzen róla a választmány legközelebbi ülésén. A püstyéni tündőrigazgatóság panaszos levelet intézett az egyesülethez, amelyben közli, hogy a Budapesti Abendblattban a furdórol támadó cikk jelent meg. A választmány az igazgatóság leveléből megütözéssel látja a durva és méltatlan támadást s teljes rokonszenvvel fogadja az igazgatóság abból törekvését, hogy a méltan

tatlan támadást visszautasítja, s meglepedéssel konstataja, hogy a tisztességessé sajtó a kitűnően kezelt furdó jó hírnevének meghurcolásában nem azonosítja magát. A választmányhoz érkezett panaszos beadvány szerint két pénzügynök mint szerkesztő üzi a pénzközvetítést. A választmány ez uton hívja fel a közönség figyelmét a szélhámos üzemekre. Bejelentették, hogy a Dunánépely jövedelméből 6000 koronát kapott az egyesület, amiért a választmány gróf Szapáry Pálnak hálás köszönetét nyilváníja. Csiklay Lajos alelnök a segítő-alap igazgatóságának működéséről tett előterjesztést. Eszerint az egyesületi év első felében 13 tagtársnak betegség címén 1960 koronát, állásnéküliség címén 6 tagnak 85 koronát, kórházi ápolás címén 3 tagnak 490 koronát, temetkezési segély címén 1 tagnak 200 koronát, összesen 23 tagnak 2500 koronát, 5 özvegynek és 12 árvának 1460 koronát, 8 nem tagnak állásnéküliség címén 216 koronát, szegénység címén 2 tagnak 40 koronát, összesen tehát 49 újságírónak 6246 koronát adott. Végül a választmány egy új tagot vett fel az egyesület tagjai közé.

— Október 6-ika Fárásban. Párisból írják: A párisi magyarok tegnap este dr. Návay Aladár elnök-lésével egyleti helyiségekben honfiai kegyelettel ülték meg 1849. október 6-ának emlékét. Előbb a Himnusz énekelték, majd dr. Návay Aladár megnyitó szavai után Szabó Lajos olvasta fel Decsényi Jenő emlékbeszédét. Utána Jaschköni Haltenberger Ilona szavalt a mély érzéssel Vörösmartynak „Az uri hölgyhöz” című költeményét, Lányi István pedig ifj. Abrányi Kornél „Október 6” című versét. Fialla Miklós szavalt a után Richter egyleti tag mondott záróbeszédét, végül a Szózatot énekelte a közönség.

— A leleplezett Roosevelt. Long az Egyesült-Államok volt tengerészetiügyi minisztere kel-lometlen dolgot mond el egy newyorki hetilapban Rooseveltről, az elnökről. Azt írja, hogy ezelőtt őt esztendővel, amikor Roosevelt még nem volt éppen ilyen nagy ur, hanem csak helyettes állam-titkár a tengerészeti minisztériumban, azt a ter-vet vetette föl neki, hogy minden hadüzenet nél-kül támadja meg az amerikai flotta Spanyolorszá-got. Annyi bizonyos, hogy ennek a háborúnak más vége lett volna az Egyesült-Államokra nézve miut amilyen a spanyol-amerikai háború volt.

— Stojalovskit inszultáltak. Lembergől távira-tozza tudósítónk, hogy Stojalovski pátért, mikor ma délután a tartománygyűlésről hazalelé készült, az uton egy péksegéd tetleg bántalmazta. Egy nagy csoport munkás szembekerült Stojalovskival, aki gyanulatlan ment haza. Egy fiatal péklegény elébe lépett s e szavakkal: Nesze, ez a tied Saybuschert! háromszor arculütötte Stojalovskit, aki elesett a hatal-mas ökölcsepásoktól. A brutális péklegényt egy rendő-r letartóztatta.

— Megdöcsért vasutasok. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király az ideai hadgyakorlatok végével több vasut igazgatóságának elismerését fejezte ki azért a munkáért, melyet az csapatok szállításánál kifejtettek. A hivatalos lap erre vonatkozó közlése így szól:

Ó császári és apostoli királyi felsége folyó évi szeptember 29-én Bécsben kelt legelsőbb elhatározá-sával megengedni méltóztatott, hogy a folyó évi had-gyakorlatok alkalmából a m. kir. államvasutak igaz-gatóságának, illetőleg személyzetének mely a munká-latokban közvetlenül résztvevő, kiváltképpen azonban az igazgatóság elnökének, Ludvígh Gyula miniszteri tanácsosnak és a forgalmi főosztály igazgatójának: Marx János miniszteri tanácsosnak a csapatszállítások rendkívül gondos előkészítéséért és kitűnő kivite-leért, továbbá a m. kir. államvasutak aradi szegedi és kolozsvári üzemeltetéséért, ugyancsak az aradi és csanádi egyesült, valamint a zamosbolygi vasut igazgató-ságának a széles előkészületkért s a nehéz földatoka-lal járó forgalomnak a csapatok elszállítására közben való pontos lebonyolításáért legmagasabb dícsőré elis-merése tudul adassék.

— A Párisi Áruház katasztrófája. Bécsben ma Müller tüzoltóparancsnok felolvasást tartott a Párisi Áruház katasztrófájáról és a nagy áruházak tűz-veszélyességének csökkentéséről. Részletesen fejte-gte hallgatóságának a budapesti katasztrófát s azt bizonyította, hogy a szerencsétlenséget a halatlan könnyelműség okozta, amelylyel az építés körül eljár-tak. A tűz rögtön átcsapott a kapubejárásra, a lépcső-házra és az udvar maga a beépítés következtében lángtenger lett. Az ilyen nagy áruházak építésénél sokkal elővigyázatosabbnak kell lenni, semmint voltak Budapesten. A lépcsőknek túzálló anyagból kell ké-szülőniük, a kapubejárát legyen széles, a füstöt könnyen átbocsátó, ne legyen mély és hosszú, az udvart sem szabad befedni. Igaz, hogy a tűzoltóság késedelmekedésének is nagy része volt a ka-tasztrófában. A tűzoltóságnak teljes felszerelés-sel és a lehető legrövidebb idő alatt kell meg-jelenie a veszedelem s helyén. De nem elég, ha az építkezésnél betartják a tűzbiztonsági szabályokat; az ilyen nagy áruházakat sürűn kell a tűzoltóságnak és a rendőrségnek megvizsgálnia. Egyenesen vétkes

gondatlanság a nagy áruházak helyiségeit más eme-lellet ajtó-átjárással összekapcsolni és a kapu-bejáratot kirakatokkal szükíteni. A rakatákat nem szabad a pincében és az udvaron elhelyezni, az emeletre vivő lépcsőket pedig vasból kell szerkeszteni. Természe-ten lakóházakban nem volna szabad megengedni nagy áruházak berendezését, ha azonban ennire nem is alkamazták a tűzbiztonsági szabályokat, a fentebb említett elemi követelményeknek meg kell felelni, nem úgy, mint a Párisi Áruház épületénél történt.

— Regény. Debreczenben az anyakönyv-vezető tegnapi este esketett. De ilyen esketés nem igen akadt még a sok anyakönyvi hivatal-ban. A véglegének vajmi kevés ideje volt arra, hogy ezt az életre szóló legszentebb ügyét elintézte. Mindössze néhány órára kapott szabad-ságot a fogházról, amelynek lakója. A menyasz-szony ellenben egy jómódú budapesti kereskedő fiatal leánya. Nagy hűségű teremtet, mert még a fogház sem riasztotta el a párjától. S ki volt tanu az esketésnél?... Egy delevit, s a fogház egy óra. Az új férj a szent aktus után csakhamar visszaköltözött ridég cellájába, az ujdonsült asz-szonyt pedig vitte az apja haza. Az apa, akit legyőzött a szerelem, beleegyezett a nem közönséges házasságba. Ime egy regény a szeretet jegyében. Hány ilyen regény veszett már bele a sablonba, mielőtt a véglegény előtt megnyílt a fogház ajtaja!...

— Ahmed herceg halála. A szulának gyáza van. Meghalt az egyik fia Ahmed, legszebb fiatal-ságában, huszonöt éves korában. Meglehető váratlansággal érte ez a csapás a Yidiz-kioszk ez idő szerint oly sokat szorongatót urát. Macedóniában még javában ropogtak a bojár bandák puskái a török csapatok ellen, az osztrák-magyar és muszka diplomácia éppen az új üzenetet kovászolta a rendesítés meg-sürgetésére, amikor Ahmed herceg ágyba dőlt heves tüdő-gyuladással. Fől sem kelt többé, a betegség alig néhány hét alatt megölte. Haláláról eddig röviden csak az a hír érkezett, hogy Ahmed herceg huszonöt éves korában tüdőgyuladásban meghalt. Magán a ba-áles-ten kívül van külön is valami megható egy ilyen török királyi elköltözésében. Más uralkodóknak a fiai ilyen korban már nevezetes, sok szép világot meg-járt, szereplő férfiak. Ahmed herceg, amíg csak királyfi, amolyan halvány alak az ő nyugtalan sorsát élő atyjának trónja mellett. Ahmed hercegről, akit tán jövendő nagy családostól és szomorú megaláztatá-soktól váltott meg a halál, most tudunk még egyet-mást, de testvérei, akik megmaradtak, mily ismeretle-nek. Csak annyi a hír róluk a halálhírről kapcsolato-san, hogy tizen vannak. Négy fiu és hat leány. Ezt sem tudta nagyon róluk a világ, s mely anyától szü-lettek, az is csak egy elmosódik a szultáni hárem elkerített homályában...

— Az esztergomi iskolai sztrájk. Esztergomi tudósítónk a tanítóképzőintézet sztrájkja ügyében ma a következőket jelenti: Az ifjúság ma a rendes idő-ben jött az előadásra. Walther praelatus főtan ulgyelő hangnalyozta előttük, hogy visszavételük a herceg-primas különös kegyelméből történt. Ha az ifjúsá-gnak panaza van, azt meghallgattani, elbíráni, a tan-terület és a felsőbb hatóság van hivatva. Az ifjúsá-gnak erőszakos eszközökön nem szabad nyulnia. — Az ifjúság Keményfi tanár óráján is jelen volt, de semmi tüntetést nem rendezett, egész órán át csend-ben hallgatta a tanár magyarázatait, aki az ellene irányult tüntetést fel sem hozta. A diáksztrájknak is vége van, de most élénken kutatják a mozgalom szer-zőit, mert kétségtelen, hogy ezzel a tanintézetnek vagy egyik tanárának meghurcolását célozták. Az ifjúság konkrét esetet nem hozott fel, hanem mult évi és hetekkel ezelőtt történt, már elintézett dolgokat hoz-zott fel. Keményfi különben fegyelmi vizsgálatot kért a mozgalom keletkezése idején, amit azonban a fő-hatóság, mint ok nélküli, nem rendelt el.

Keményfi Kálmán esztergomi tanítóképeződei tan-ár a következő nyilatkozat közzétételére kért fel bennünket:

Egy fővárosi napilap október 14-iki számában ellenem megjelent közlemény magyar irodalmi elő-adásaimról valótlon állításokat közölt, melyeket rágál-maknak nyilvánított. Ezen közlemény szerzőjét a sajtóbírórság előtt vonom felelősségre. Egyben felké-rem volt tanítványaimat, akik három év óta hallgat-ták irodalmi előadásaimat, hozzanak konkrét eseteket annak igazolására, használatom én előadásaimban a magyar irodalom és közelet kiváló alakjairól a kö-vetkező kifejezéseket: „Vastagyanu kálmánis,” „Kétszínű lutheranus,” „Hunoc liberális,” „Gazember szabadkőműves” Nem jellemezte-e előadásaimat min-denkor a hazafias, felekezeti eloglultságon teljemele-kedő szellem? Egy ellenem megindított bajszórol van szó, melyben eszközökkel felhasználták a jobb sorsra érdemes ifjúságot is. Lesz azonban rá gondom, hogy ellenségeimet saját táborukban fekeressem.

Esztergom, 1903. október 14.

Keményfi Kálmán.

— Lebady, az örtl. Egy amsterdami lap nem sokat skrupulizált, hanem röviden kifejtette, hogy

Lebaudy, a szaharai császárság megalapítója, örült. Lebaudy sem habozott sokat, bepörölte a lapot. És kárterítést is követel. Mert ha őt bolondnak nyilvánítják, ez szerinte, árt az ő afrikai birodalmának.

— **Hátasság.** Dr. gróf Pongrács Rudolf a napokban ünnepele Abbázában eljegyzését aranykúti Dörgö Marika kisasszonnyal, Dörgö Albert kir. tan. közjegyző leányával.

Fedák István, Beregszász város főkapitánya vasárnap, október 13-án déli 1/2 órakor tartja a terézvárosi plébánia-templomban esküvőjét Szilágyi Ágotával, S. ilági Arabella operanékesnő leányával.

Ádámfi János tolyammernők október 17-én vezeti oltárhoz szolnok *Scheftsik* István nagybirtokos és neje, kemecei Hajjú Erzsébet leányát *Lillét*.

Tábori Gábor, a Fodor József-égy üzemvezetője október 18-án tartja esküvőjét a lipótvárosi bazilikában *Kollós Éta* kisasszonnyal.

— **Az eszedi lép égése.** Az az óriási és nálunk páratlanul álló katasztrófa, mely az eszedi lapot pusztította, még mind g tart. A kirendeltég, három község, *Porsalma, Tyskod* és *Ura* összes lakossága, a szalmári 5-ik gyalogezred egy zászlóalja, a *nagykárolyi* csendőrszárnyparancsnokságtól kivezényelt csendőrszagtól folyton munkában van és küzd a pusztító elemmel. A körülárkolás az egész vonalon folyik. Azonban ez mind csak igen kevésbé nyhítja a veszedelmet; sokkal többet tesz a tűz enyhítésére az az eső, amely tegnap este óta egész ma délelőtt 9 óráig tartott, — kár, hogy igen csendes, enyhe lefolyással. Mert amolyan 1—2 napig tartó esőzés hatása még csak meg sem igen látszanék az óriási és a tűz által át-meg átjárt területen. A legelső 20—30 cm-nyi réteg égése csak megszűnik, azonban az eső vize, amely az elégett tözeg maradvékára hull, megdagasztja azt és biztos pánóelt képez az alatta lappangó tüzes és égő 1—1 1/2 méter mélységű réteg éghetlenségére, egész a kemény agyagtalajig. Azt sem lehet remélni, hogy e burok elfojtja a tüzet, mert sok helyen azért megmarad a nyílás, hol az esővíz a földbe folyik, de itt ismét levegő is juthat az égéshez, mely a viz oltását kétszeresen ellensúlyozza. Ha az eső 1—2 napig még késik, úgy a terület égése épp olyan stádiumba, talán még rosszabbra fog kerülni, mint előtte volt. Nem is lehet remélni más segítséget, mintha egy jótékony 2—3 héti tartó és a leghevesebb lefolyású esőzés kezdődne, mely át-meg átjárhatná az egész égő réteget. Vagy ha ez nem következik be, akkor nem is mulik el addig a tűz, míg a hó le nem esik és jó széles réteggel bevonná az égés területét, azt el nem fojtja.

Nagy-Károlyból táviratozzák: *Bölcs* Gyula miniszteri biztos, *Némethy János* műszaki tanácsos, *Péchy László* társulati igazgató és *Nagy László* alispán tegnap este tartott értekezletükön elhatározták, hogy a karbatámi segédletet az eszedi lapon egyelőre még visszatartják, amennyiben az időjárás nagyban befolyásolja azt az időpontot, ameddig a katonai segédlet szükséges van. Az alispán kirendelt *Galgóczy Árpád* és *Madarassy István* közigazgatási gyakorlatokat az égési területre és visszahivatván, *Péchy* igazgató elismerését fejezte ki nekik odaadó és óludatos működésükért. Az alispán kijelentette, hogy *Iosvay Endre* mátszalkai, *Gönyey István* nagykárolyi főszolgabíró, valamint *Jeszenszky Béla* nagykállói főszolgabíró mindent elkövettek a tűz megállítására és a közérő rendelkezéseikre jól működött. A többnyire közigazgatási tisztviselőktől vezetett védelmi munkálatok teljes eredményteljén jáltak. Az a ispan ismételen kijelentette, hogy az eszedi lép lecsapoló társulatát hibáztatja, hogy a felügyeletre és a munka irányítására felhasználható alkalmatosságokat nem rendeltek ki mind a vész helyére, mert például a 25 társulati gátor közül csak nyolc volt kirendelve, ami arra vezetett, hogy a százkra menő közérőnek egy közigazgatási tisztviselő alatt történt dolgoztatása nem történhetett kellő eredményel. Így volt értelmezve eddig a műszaki vezetés hiányossága. A közreműködő társulati közegek közül *Wieser Miklós* társulati mérnök és *Szűcs József* gátbiztos napokon át tartó tevékenységéről csak elismeréssel lehet szólni. A nagykárolyi honvédségnek a vész helyére történt kirendelését a honvédelmi miniszter jóváhagyta. Mután a kirendelésre kért hatnapra határvidék lejárt, a miniszteri biztos magának tartotta jenn az e tekintetben szükségessé válható további intézkedéseket.

— **Tanítók szervezkedése.** Ez alatt a cím alatt lapunk mai számában közlemény jelent meg, amely arról szól, hogy zsidó tanítók országos bizottsága alakult meg, amely azt tűzte ki céljául, hogy a régi Országos Tanítóegyesületnél hathatósabban mozdítsa elő a zsidó iskolák és tanítóság érdekeit, különösen a nemzetiségi vidékeken. Erre a körülményre az egyesület elnöksége annak a közlését kéri, hogy ez a bizottsági szervezkedés személyes motívumokra vezethető vissza s hogy az egyesület buzgósága ellen,

amelyet mértékadó körök, maga a tanügyi kormány is kellő elismerésben részesítettek mindezekig, — semmi vád nem omelhető.

— **Védekezés a pestis ellen.** Párisból jelentik: A pestis elleni védekezés tárgyában 1897-ben Velencében kötött nemzetközi egyezményt módosító értekezlet e hó 10-én ült össze Párisban. Az értekezletet, melyen Magyarország is képviselve volt, *Delcassé* külügyminiszter nyitotta meg. Távazása után az értekezlet összehívását indítványozó Olaszország képviselője ajánlatára elnökül *Barreret*, Franciaország római nagykövétét választották, ki Velencében is az értekezlet elnöke volt, alelnök pedig *Barrière* inditványára dr. *Santa Liquidó* olasz királyi egészségügyi főnök lett, aki az értekezlet összehívását kezdeményezte.

Az e nők rövid bevezető beszéde után *Proust* tanár francia közegészségügyi felügyelő s utána az elnök, mindketten terjedelmesebb beszédben előadták a velencei egyezmény módosításának szükségét, kifejtve a tudomány háadásának alapján azt, hogy a közegészség védelme s a kereskedelem érdeke nagyon is összegyezetethető, kimutatván azt is, hogy a vesztegázak mennyire hasznatlanok s az ez irányban fennálló intézkedések okvetlenül módosítandók. A védekezés főcsulját ma a tudomány a pestis főtérjesztőinek, a patkányoknak írtásában keresi s találja. E feltételeknél fogva szükséges lesz a hajónak eddigi megkülönböztetését: *fertőzőt, gyanus* és *fertőzésmentes* szintén módosítani. Minthogy pedig a fertőző betegségek ellen Velencében 1892. s 1897., Drezdában 1893. és Párisban 1894-ben kötött nemzetközi egyezmények többé-kevésbé kiegészítik egymást, mindezeknek revizióját is egységes egyezménybe foglalandónak javasolják amit általános helyesléssel fogadtak. Ugy a védekezés módjainak megállapítására, mint az egyezmény szövegezésére szakbizottság kiküldése inditványozott, de ez csak a következő ülésben fog megválasztani. Még a francia egészségügyi főnök, dr. *Monod* államtanácsos inditványát hozták fel, melyet ez a mult hóban Brüsszelben tartott nemzetközi egészségügyi kongresszuson általános helyeslés közt tett, t. i. egy nemzetközi egészségügyi tanács felállítását a fertőző betegségek elleni intézkedések ellenőrzésére, továbbá a konstantinápolyi egészségügyi tanács nagyobb önállóságára s Marokkóban ilyenek felállítására. A tárgyalások folyamán *Monod* inditványa felett alkalmisat nagyobb lesz a vita, mert ennek hasznát kevesen képesek belátni. Tekintettel az olasz királynak ideérkezésére, 14-én, az értekezlet alkalmisat el fog napotatni a király elutasításig, különösen azért, mert a legtöbb állam itteni követő egyuttal tagja az értekezletnek. Így Magyarországot és Ausztriát is itteni nagykövetségünk helyettese, gróf *Kinsky* Károly meghatalmazott miniszter képviseli a külön magyar és külön osztrák képviselőkkel együtt. Az értekezlet előreláthatólag több hetet fog igénybe venni.

— **Kedélyes fogház.** *Lisszabonból* jelentik: A *Limoiteo* nevű központi fogházban e napokban pénzhamisító műhelyt, korcsmát és báltermet fedeztek föl. A pénzhamisítás titkában az örök is be voltak avatva. Egy *Santos* nevű porkoláb szerezte be a szükséges ércet s este, mikor a hivatalnokok eltávoztak, a konyhában buzgón préselte kollégáival és a rábizott foglyokkal a hamis pénzeket, amiket másnap jó pénzre cserélt. Örök és foglyok egyaránt szépen kerestek ezzel a mesterséggel, nem egy fogoly egész vagyonnal hagyta el a fogházat. Hogy a munka fáradságait kipihenhessék, korcsmát rendeztek be maguknak. Sőt a női foglyokkal is összekötöttesbe léptek és jól mulattak. Most egy társuk elárulta őket a börtön igazgatójának, tehát vége a kedélyes életnek.

— **Magyar táncostély.** A *háromezredvársárhelyi* református négyelet e hó 18-án táncostélyt rendez. A táncostélynek különös érdekességét kölcsönöz, hogy a meghívott magyar városieiben fogtak megjelenni s a mulatság táncrendjében idelevitték a régi szép magyar táncokat.

— **Az eperjesi sikkasztó Budapestben.** Pár nappal ezelőtt országserle nagy megdöbbenést keltett dr. *Stephany* Nándor eperjesi rendőrfőkapitány tragédiája. *Stephany* ugyanis az eperjesi adóhivatal helyiségében agyonlőtte *Kiss Győző* adótitst, aki egyik társával, *Margócsy* Gyula adótitsttel együtt nagyobb mérvű hivatali sikkasztásokat követett el. *Kiss Győző*, amikor a főkapitányt lelőtte, önmaga ellen fordította a fegyvert, amelynek egyik golyójával a saját életét is kioltotta. Társa, *Margócsy* Gyula a tragikus eset hírére megszökött és az eperjesi rendőrség sehogyssem tudott a nyomára jutni. Eleinte azt hitték, hogy a sikkasztó Eperjesen vagy akörnyékén bujkál s mindent elkövettek a kézrekerítésére, de nem sikerült nyomára akadni. Az eperjesi rendőrség szükségére után mindjárt értesítette a fővárosi rendőrséget s megküldte *Margócsy* személyleírását. A detektivek azóta mindentelő keresztek a sikkasztó adótitstet a fővárosban, mert minden jel arra mutatott, hogy ideszökött Eperjesről. Ma azután eredmény koronázta a detektivek fáradozását. Megtudták ugyanis, hogy *Margócsy* már egy pár nap óta itt tartózkodik a fővárosban és a Vörösmarty-utca egyik házában vett ki lakást, ahonnan alig mozdult

ki. Ma azután kinyomozták a lakását és letartóztatták *Margócsy*. Egyelőre a főkapitányseg fogházába zárták, s onnan át fogják kisérni az ügyészség börtönébe.

— **A kínai doktor.** Egy előkelő bécsi asszony, kit már hónapok óta hiába gyógyítanak a leghevesebb doktorok, megtudta a minap, hogy egy kínai nőorvos tartózkodik a császárvárosban. A beteg urind addig kérte férjét, míg az elhivatta az exotikus tudóst, ki a német nyelvet törvén va'ahogy, tolmács nélkül folytathatta le a következő beszélgetés:

A doktor (kutatás szemmel nézi a férjet): Hm, hm!

A férj (royppant csudálkozva): Tessék?

A doktor: Ön sápad.

A férj: Ugy látszik, doktor ur téved. Nem én vagyok beteg, hanem a feleségem, ott fekszik az ágyban.

A doktor (futólagos tekintetel vetvén az asszonyra, újra a férjre mereszti a szemét): Hol az édesanyja?

A férj: Kinek az édesanyja?

A doktor: Az öné.

A férj: Meghalt!

A doktor: Az édesatyja?

A férj: Az enyém? Itt jön éppen...

A doktor (figyelmesen nézi a belépő öreg urat): Hm, hm!

Az öreg ur (meglepetve): Tessék?

A doktor: Ön nagyon szomorunk látszik!

Az öreg ur és a férj (egyúttal bámulnak):

A doktor: Hogy bánik önnel a menyje?

Az öreg ur: Köszönöm kérdését, jól!

A doktor: Hányszor lözött hetenkint kedvönö ételeit?

Az öreg ur: Egyszer sem!

A doktor (szomorunk): Akkor baj van...

Az öreg ur: Bizony baj, mert gyomorbeteg vagyok, azért nem kaphatok soha disznókarmandit...

A doktor (vidáman): Hála Istennek!

Az öreg ur, a férj (egyszerre): Mért hála Istennek?

A doktor (mosolyogva): Mert akkor lehet talán még rajta segíteni...

Az öreg ur (félvállal tekintettel): Rajtam?

A doktor: Nem, hanem a beteg asszonyon...

A beteg (nevetni kezd).

A férj és az öreg ur (szólanul bámulnak a doktorra).

A doktor (hirtelen az asztal alá buvik, majd az ágy alá mászik):

A beteg (megrémlülve): Segítség!

A doktor (az ágy alól): Itt nem sepregetnek jól, sok a por...

Az öreg ur és a férj (megfogják a doktor lábát, kihuzzák az ágy alól, az ajtóhoz vonszolják és kidobják. Azután megtörtlik a homlokukat és harsány kacagásba törnek ki. A beteg asszony velük nevet.)

— **Egy félóra múlva a beteg asszony háziórosánál:**

Férj (miután elbeszélte a történetet): Nos, mit szól hozzá, doktor ur? Ugy-e örült volt?

A házi orvos (mosolyogva): Dehogy! Csak kínai nőorvos volt. Itt van a *Wiener Medicinische Wochenschrift*. Abból mindent megért.

A férj (olvassa): Most jelent meg *Khinában* *King-wang-tam*nak, a híres kínai nőorvosnak a női betegségekről írt tizkötetes munkája második kiadásában. Ebben a szerző szóról-szóra következőket írja:

„A női betegségeket két osztályba lehet sorozni. Az egyikbe azok tartoznak, melyek meggyógyíthatók, a másikba pedig azok, melyek gyógyíthatatlanok. A kérdés eldöntésénél csak attól függ minden, hogy a beteg asszony milyen természeti. Ha ényes, szelid, ha szereti és tiszteli apóst, anyósát, jól bánik férjével, vigyáz, hogy a házban rend legyen, szorgalmasan forgatja a tűt és a seprőt — akkor csak a legtrikább esetben beleszik meg és ha mégis betegszik, könnyen lehet meggyógyítani. Am ha tiszteltemlő rokonaival rosszul bánik, a férjét, házárt elhanyagolja, cseléségét győtri és egyre szép ruhákat jár az esze — akkor olyan betegséget kap, mely a szív és az agyékárházra kőre ékelődik be és melyet még a híres *Pier-Menk* kitünő szeresi sem tudnak meggyógyítani. Az asszonyok okulására irtam mindent meg, mert én betegségeiket a lehető legelőkeltebben ismerem.

A házi orvos: Nos?

A férj (kacagva): Szegény doktor! Ha tudtam volna, nem dobtam volna ki.

A házi orvos: Annál kevésbé kellett volna ezt tennie, mert kitünő szolgálatot tett feleségének: megneveltette!

— **A Duna áradása.** Tegnap óta a Duna összes mellékfolyóival egyetemben a felsővidéken bekövetkezett esőzések miatt a hűvös idő mellett áradásnak indult. A fővárosban a *olyammernői* hivatal jelentése szerint a víz 12 foknyit meleg mellett 36 centimétert áradt s mai magassága 159 centiméter.

— **A betegesgelyőz egyletek és az orvosok.**
A *Budapesti orvosok szövetsége* ma tartott ülést babarózi *Schwartz* Ottó udvari tanácsos elnöke alatt, amelyen *Eisler* Hugó főtitkár a betegesgelyőz egyesületek orvosi szolgálatának terveit reformjáról kimerítő, részletes jelentést tett. Beszámolt a nehézségekről, melyek az újítás keresztülvételét mindezekig késleltették és az intézkedésekről, melyekkel elősegíteni remélik a közönség és az orvosok érdekeit egyaránt szolgáló reform életbeléptetését.

— **Életmentő rendőr.** *Debrecenti* Lajos foglalkozás nélküli pincér nagyon elkeseredett, hogy nem tudott semmiféle keresethez jutni s elkeseredésében ma este a felső rakpartnál a Dunába ugrott. A vízzel küzködő embert meglátta *Csetey* Ferenc rendőr, aki ott a környéken állott poszton s csónak nem lévén a közelben, úgy, amint volt, ruhástól belemert a vízbe, hogy a pincért kimentse. A rendőr deréki gázolt már a vízben, amikor a már fuldokló pincért felvetették a hullámok. *Csetey* erre odanyújtotta kardját a halálra szánt embernek s annak a segítségével a partra vonzolta. Az életmentési nagy közönség nézte végig, amely a derék rendőrt megajánlta. A kimentett *Debrecenti* a mentők a Rókus-kórházba vitték.

— **Az ulmi boszorkány.** Valóságos boszorkánypör folyt le a béten Ulmban, a németek régi városában a huszadik század és a német kultúra nagyobb dióségére. Egy *Moll György* nevű paraszt ugyanis a legkomolyabban hirsztelte, hogy szomszédnője, az 54 éves *Weber* né: boszorkány, aki az ördög-gel cimborázik és ennek segítségével borzalmis dolgokat művel. Így, éjente többször megjelent ágya előtt és úgy őt, mint feleségét borzasztón meggyötörte. Felesége és gyermeke nem egyszer hangosan kiáltottak a falmaikban és más szobába menekültek. Mikor *Weber* meghallotta, hogy milyen hír kering róla, olyan izgatott lett, hogy hetekig betegesen feküdt és azután buskomorsóba esett. Jelenleg a sibiringeri örültek házában ápolják. *Moll* a törvényszéki tárgyaláson is ragaszkodott állításához. Hiába magyarázták neki a bírág, hogy boszorkányok nincsenek, ő állhatatosan hangoztatta, hogy a boszorkányt látta és tévedésről, képzeldetésről szó sem lehet. A törvényszék egy heti fogházra ítélte a makacs parasztot.

— **Lopás a galgóczi pótán.** A galgóczi rendőrség táviratban értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy *Scherz* Ede pótástát a galgóczi pótahivataltól 14 ezer 200 koronát ellopott és ezzel a zsolna-poszonyi gyorsvonaton megszökött. *Scherz* Ede 36 éves magas, sovány, vörösés bajusza van, szakállas, ninos. Azelőtt Pozsonyban gróf *Pálffy* hivatalnokoskodott.

— **A nagyváradi kaszárnya titka.** A *Nagyváradi* című lap írta: A nagyváradi kaszárnyák érdekes hírekkal szolgálnak. A 18-ik hadosztály-tüzérezred kaszárnyájában valami nagy és szenzációs titkot őrizhetnek. Sejjük ezt abból, hogy négy nap óta csuka van a kaszárnya kapuja s lélek az ajtón se be, se ki, a tisztek pedig az érdeklődők kérdéseire mély hallgatással felelnek. — Nagy a felháborodás a városban egy lényegtelennek látszó, de valóban éppen olyan önkényes eljárásra valló eset miatt, amelyen a szegedi koszoru dolga volt. Az öreg várban formálisan letartóztatott egy öreg asszonyt, aki bement újságot árulni. Az őrszem bebocsátotta s benn aztán lecsukták.

— **Csalás pénzhamisító géppel.** A rendőrség ma letartóztatta *Agoston* János szegszárdi születésű 28 éves csavargót, aki többeknek pénzhamisító gépet kínált megvételre. A géppel egyáltalán nem lehet hamis pénz-t gyártani, a szélműves tehát valdi husz-koronásokat mutatott, amelyekről azt mondotta hogy ő gépe csinálta. A rendőrség azonban hamarosan megcsipette, még mielőtt valakit be tudott volna csapni.

— **Az osztályorszátek húzása.** Az osztályorszátek ma húzása *büször* koronát 251 19013 71291; *büször* koronát 26 4485; *kétezer* koronát 83562 102185 90599 47456 72173 75266 40877 43974 85718 42038 58167 29831 21350 11270 08879 55426 44261 92638 29406 77695; *ezzer* koronát 15735 40707 109 35 44450 80623 30626 5414 22760 759 3 70076 1884 9672 55830 92167 97001 69270 5020 81907 169107 91888 47501 74807 53970; *öttszáz* koronát 36422 84075 00359 71941 65895 487-6 12735 34662 74134 17736 11374 46113 24313 46701 76096 6232 86064 109 44 3820 2768 82186 58492 88400 101172 103588 80705 70620 50947 83265 87081 54034 13246 55210 5065 27908 35665 85033 72110 104873 19123 54681 82262 86766 36287 90126 95232 számú sorjegyek.

— **Rendőri hírek.** Tegnap este *Langer* Jakab kocsmáros Tisza-utca 5. számú lakásába betörték s elvitte ezer koronát érő ékszer és ruhaneműt. — *Saudcs* Jenő dobozgyáros Almásy-tér 16. számú lakásában is tolvajok jártak s innen is ellopott ezer korona értékű ékszer és ruhaneműt. — A rendőrség letartóztatta *Gálly* Lajos tizenhétéves szabósegédet, aki el akarta lopni *Nyári* Sándor lakatos kerékpárját Szonyd-utcai üzlete elől. — Ma virradóra ismeretlen tolvajok ellopott az utjaki temetőnél lévő Kálvária-kápolna harangját. A harang vörösrézről készült s a súlya ötven kilogramm. A rendőrség keresi a tolvajokat.

(x) Használt-e már Stomatint?

(x) **Kávé- és teakülönlegességek** Fratelli Deisinger cégnél kaphatók. Budapest, Királyi bérpalota. Vidékre közvetlen Fiuméből is szállítunk.

(x) **Fontos újítások a szénkereskedelemben.** *Guttman Testvérek* középányának budapesti rég ismert képviselője, *Weiss* Armin ur. ki különben is már sok érdemet szerzett a budapesti szénkereskedés felvirágztatására körül, most ismét előszerű újítás- számunk hirdetését rovatában találhat közleményére, amely bizonyítja, hogy a szénkereskedésben előforduló hibák orvoslására a közönség érdekében fontos lépés történt.

Deák Ferenc emlékezete.

Budapest, október 14.

Deák Ferenc születésének századik évfordulója alkalmából az ünnepi istentisztelet szombaton, október 17-én lesz a belvárosi főplébánia-templomban. Az ünnepies szentmisét tízfélf órakor mondja dr. *Kohl* Medárd püspök fényes papi segédlettel. A mise zenéi részében *Sautner* Zsigmond karnagy, *Blauer* Adorné, *Faragó* Bella, *Ney* Bernát, *Szeyer* Ilonka és *Szendrói* Lajos működnek közre. Deák Ferencnek a Ferenc József-téren lévő szobra körül is folyik már a díszítés. A szobor körül hat rudat állítottak föl, amelyekre zászlókat huznak föl az ünnep reggelén. A szobrot virágokkal és déli növényekkel díszítik.

Az egyetemi ifjuság pénteken, október 16-án tartja Deák-ünnepélyét. Az ünnep délelőtt fél tízkor kezdődik az Egyetemi-templomban ünnepi misével, amelyet *Kriszán* Mihály pápai kamarás, szemináriumi igazgató mond. Innen az ifjuság az egyetem zászlója alatt átvonul az egyetem dísztermébe, ahol féltizenegykor kezdődik a *matiné*, melynek műsora a következő:

Himnusz. Éneki a Szent Imre Egyesület ének-kara és a közönség. 1. Megnyitói. Mondja dr. *Heinrich* Gusztáv Rector Magnificus. 2. Ünnepi beszéd a főiskolai ifjuság részéről. Mondja *Kéty* Endre jogszigorló. 3. Palyanyertes óda. Irtja és szavalja *Oláh* Gábor joghallgató. 4. Ünnepi beszéd. Mondja dr. *Béthy* Zsolt egyetemi tanár. 5. Zárszó és pályadíj kiosztás. Tartja dr. *Balogh* Jenő jogkari dékán. Szózat éneki a Szent Imre Egyesület ének-kara és a közönség. Déltűn 3 órakor az ünnepély a Deák-szobornál folytatódik, ahol *Nagy* Adorás joghallgató tart ünnepi beszédet. A szobortól kivonulnak a Keresepi-temetőbe *Deák* Ferenc sírházhoz és ott *Reitter* Iván, a Műgyemtet Kőr elnöke mond ünnepi beszédet. Az ünnepélyt este 8 órakor a Menza-Akadémikán díszlakoma zárja be, melyen a kormány és az egyetemek képviselőinek részvétele mellett lelavatják a Deák-billikomot.

A törvényhatóságok között, Jász-Nagykun-Szolnok vármegye az e'ső, amely megünnepelte Deák Ferenc születésének századik évfordulóját. A vármegye mai ünnepi közgyűlésén, mint *Szolnok*ról táviratozzák, *Lippich* Gusztáv főispán magasan szárnyaló beszédében méltatta Deák Ferenc államférfi nagyságát. A főispán beszéde után leleplezték Deák Ferenc arcképet, melyet *Vágó* Pál festett a megye közgyűlési terme számára. Az alkalmi beszédet, mely Deák Ferenc emléket dícsőítette, *Benkő* Albert főjegyző mondotta. Váratlanul fölszólt a közgyűlésen gróf *Szapáry* Gyula is és beszédében különösen a politikai helyzetet érintő vonatkozások kellettek feltűnést. Végül indítványt tett, hogy Deák emlékére tegyen a megye tizezerkoronás alapítványt, amelynek kamatait minden évben az a diák kapja, aki a megye területén legjobb sikerrel tesz értelemgy vizsgálatot. *Szapáry* beszédét nagy tetszéssel fogadta a közgyűlés, amely egyhangulag elfogadta az indítványt is. Gróf *Szapáry* Gyula egyebek közt ezt mondta:

Ha vizsgáljuk, mi okozta azt, hogy Deák Ferenc rang és vagyon nélkül miként szereztet azon befolyást, hogy az ország, anélkül, hogy a kormány tagja legyen, úgy-einek vezetését rábízta, ennek megértését találjuk az ő puritan jellemében, észbeli töltényében, államférfi bölcsességében és mindenkéltől ellenfelei által is elismert rendheltelen hazaszeretében. Ifjúkorától fogva előharcosa volt azon eszméknek, amelyek következménye Magyarország regenerációja volt az országgyűlésekben évtizedeken át. Deák Ferencnek és a vele egyidőben működött gróf *Szőchenyi* Istvánnak, gróf *Bathányi* Lajosnak, báró *Eötvös* Józsefnek és később gróf *Andrássy* Gyulának az volt célja, hogy Magyarország anyagilag erősödjék meg, hogy a réa várakozó föladatoknak megfelelhessen. A nevezett államférfiak, köztük Deák Ferenc, azon nézetben voltak, hogy Magyarország ezen föltöredése csak úgy érhető el, ha megszűnik a korona és a nemzet között századok óta fennállott bizalmatlanság és megszűnik Magyarországon a pártviszályok melyek már annyiszor okozták hazánk vesztét. E meggyőződéstől vezérelve, — a saját ügyei intézésére szükséges önrendelkezési jogot, melyet törvényeink biztosítottak, de melyvel tényleg nem bírtunk, — nem erőszakkal, hanem a koronával egyetértőleg akarjuk kivívni; ez irányban küzdött Deák is, áradhatatlanul az ország érdekében. Midőn azonban az események az ő nézetét

tulszáryalták, visszavonult a politikai küzdéstről és átengedte a vezetést azoknak, kik az ország állatóságát más eszközökkel akarták kivívni. A politikában ritka dolog a következetesség. Deák Ferenc azonban egész életén át hű maradt az általa követett politikához és midőn 1861-ben ismét tér nyílt a politikai életre, következetesen ott folytatta működését, hol azt tizenkét évvel azelőtt abbahagyta. Magyarországot azelőtt a művelt világ alig ismerte; az utolsó három évtized óta kezdtek csak bennünk megismerni és éismerésért fordul felénk az európai közvélemény. De nem szabad szemet hunynunk a előtt, hogy hazánk határain kívül több az ellenségünk, mint barátunk és ha ezek azt látják hogy mielyt önállóságnak visszanyertük, azt arra használtuk föl hogy egymás között civakodjunk, hogy a parlament rendes működését föntartani képtelenek vagyunk, hogy nem a politikai higgadtság, hanem a szenvedélyuralokból nálunk akkor azon nehezen felénk fordult szimpátiát ismét könnyen elveszítjük. E szimpátiákat megnyerni és föntartani volt a Deák Ferenc és gróf *Andrássy* Gyula által létesített intézmények egyik főcélja. Böles előrelátással az államférfiak áttátek, hogy annyi ellenséggel, mely bennünk benn és künn környez, nem küzdhetünk meg sikerrel, ha ezeken felül még a koronával szemben is állást akarunk foglalni, ezért volt föltörekvésük, hogy nemzeti kívánalmaink előérésére nyerjük meg a korona támogatását és számitasuk helyes volt, mert helyreállván a bizalom, a korona és a nemzet között barmincöt éven keresztül, a korona volt alkotmányunk legbívőbb öre, hogy Deák Ferenc ezt elérte, ez volt egyik legbívőbb érdeme és adja isten hogy a multak keserű tapasztalatain okulva az ország soha ne jusson többé oly súlyos helyzetbe, mint amilyenből Deák Ferenc bölesége szabadított ki a nemzetet.

Turdóvármegye törvényhatósága október 17-ikén Deák Ferenc születésének századik évfordulója alkalmából ünnepies közgyűlést tart, amelyet ünnepi istentisztelet előz meg. Az emlékszed megtartására *Berecz* Gyula királyi tanfelügyelőt, megbízottsági tagot kérték fel. Ugy hírik, hogy a panszlav bizottsági tagok ezen az ünnepies közgyűlésen nem számdékoznak résztvenni.

Tolvajnyelv — írás.

— *Uj adalekok a krimináls lélektanhoz.* —

(George Sand mondása. — *Ferriari* Lino. — Hogyan írnak a gonosztevek? — *Levezetés* a börtönből. — Egy tizenöt éves tolvaj filozófiája.)

Flaubert, *George Sand*, *Turgenev* stb. baráti körében, ahol Páris minden érdekes embere megfordult, egykor feleke káv és szivarfüst mellett az ember-egysékről beszélgettek. Egy hírneves erkölcs-filozófus kijelentette, hogy a kannibalizmus undorító, — egy természetvizsgáló pedig úgy vélekedett hogy ezt a vad szokást egyes néptörzseknek bizonyára csak az éghajlati viszonyokkal lehet megmagyarázni.

— Ami engem illet, az egész kérdésben csak egy dolog érdekel — szólit közbe *George Sand*. — És ez az: vajjon minő ize lehet az emberi husnak?

Ezen a három ponton szokott megoszolni az emberek véleménye, valahányszor oly jelenségről van szó, amelyek a hétköznapi tapasztalat körén tul-esnek. Vannak, akik fölháborodnak, vagy lekesednek: ezeknél az erkölcsi érzés pátosza jut szóhoz; mások „a jó és rossz határain tul” állnak és a modern természetudományosság rendszerével közelednek a kínos probléma felé; mások pedig — és ezek a legtrikábbak! — meg akarják élni szellemileg a folyamatot, kíméletlenül kutaják föl ennek lelkiében a szálakat, amelyek a szokatlant a hétköznapival, a groteszkot a rendessel, az aljast a felséggel fűzik össze.

Az „erkölcsi típus” jelenkori képviselői között bizonyára egyik legjelölőbb jelenség *Ferriari* Lino, a hírneves olasz jogtudós, akit a minap vezettek ki az olasz semmitöszök elnökévé. Már több művében (*Kiskorú gonosztevek*. — *A szerencsés és ravasz gonosztevek*. — *Elhajlott anyák*) ostorozta lángoló szavakkal modern kulturéletünk bűneit. Hivatalában mint államügyész a társadalmat védte ellenségei és kártevői ellen, — műveiben pedig a társadalmat vádolja, amért mérges növényeket tenyészét ahelyett, hogy kigyomolná. Ugyszólván a társadalmi sebész szerepére adta magát és azt hirdeti, hogy a morális feddhetlenség kisebb kificamodásait még helyre lehet igazítani, hogy nehezebb eseteknél már operációra van szükség és hogy kétségbejött helyzetekben a halál a megnyugvást nyújtó megoldás.

Ő nem találja fontosnak, mint mások, — hogy a jó és rossz között hébe-hóba csak nagyon csekély a tárgyilagossági különbség, akárcsak a mérge és a gyógy-szer között. Nyilván nem gondolja, hogy létezhetnek „az erkölcsi szemétt igazsága”, amely a piszokból pompás festékanyagot tudna előállítani. De igenis hiva annak a tannak, amely a született gonosztevek ríméletét hirdeti.

Ebből a szempontból kell megítélni *Ferriari* eddigi összes műveit, valamint legutolsó munkáját is, amely *Hogy írnak a gonosztevek?* címe alatt látott napvilágot. Ő nem mint hideg megfigyelő áll a gonosz-

tevővel szemben, hanem elsősorban mint a társadalom védelemzője. És mint a jó hadvezér, kikérelti az ellenség viszonyait, ő is mindent elkövetett, hogy ellenfelével mindenképpen megismerkedjék.

Hogyan irnak a gonosztevők? A gonosztevők írását és nyelvéét már régóta tanulmányozzák hivatott szakutódok. Áki majd egyszer megírja a modern nyelvpszichológia nagy művét, külön kötetet fog szentelni a nyelv pathológiájának és itt egy fejezetet a „tolvajnyelv” beteges elfajulásának.

A tolvajnyelv minden országban különböző, de két népfajtl, amely örökös vándorlásaiban sobase talált biztos békességre üldözöl elől, sok elemet vett fel magába: a cigánytól és a zsidótól. A tolvajnyelv mindenütt a gyors és titkos megértés praktikus szükségérzetéből keletkezik, de kinő mint szerves képlet közvetlen rendeltetéséből, visszatükrözöttévé rémes pontossággal a gonosztevők életét, amint lélekn célzással jelzi a rettenetést és félelmetest és vakmerő akasztó/humorral néz farkasszemet az elkerülhetetlen végzetel. Írásban külön jelei vannak, hieroglifái, amelyek többnyire a középkorból származnak.

A gonosztevők levelezését *Ferriari* négy csoportra osztja. Első csoport: gonosztevő szerelmese, — második: hazugok és rágalmozók, — harmadik: tolvajok és csalók, — negyedik: az erőszakosak. Ha az ember átvissza hatalmas gyűjteményét, a pszichikai dokumentumoknak ezt a tárházát, elsősorban az tünik fel, hogy a gonosztevők — egy társadalmi osztály, amelynek megvan a maga beszéde, közvéleménye, saját versenyküzdése, — egyszerűen saját társadalmunknak olyan torzképe, amelynek groteszkbelet Swift fantáziája se alkotott Gulliver utazásaiban.

És kétséges aggodalommal kérdezzük, hol van a társadalmi hasznosság és ártalmasság kritériuma, ha még ez az osztály is — amint ez kétséget nem szenved — a kínálat és kereslet törvényei szerint alakul és újodik meg.

Valóságos megrémüléssel elmélkedik hasonló módon *Ferriari* is az egyik levéldokumentum tanulmányozásánál. A levelet egy *tizenöt éves fia* írta, akit a szakmány szétosztásánál becaptak, megrövidítettek és aki olyan módon hangoztatta tulajdonjogát, mint akármelyik meglóptott becsületes ember. És minthogy ebben a jogában egy harmadik megsértette, — *tolvajnak* nevezi hűtlen cinkostársát és észbe se jut, hogy az ő tulajdonjoga nem más, mint a törvény megsértése és mások tulajdonjogának megkárosítása. Van tehát benne valami erkölcsi fonákság, amelyből az a — csak annyiban helyes — logika következik, amennyiben éppen ezt a fonákságot visszatükrözteti. A tolvaj már nem tartja magát tolvajnak, mibelyt az általa lopott jószágának egy részét egy harmadik a maga zsebébe dugja.

Már most *Ferriari* bele akarta magát élni ennek a tolvajocskának a gondolatmenetébe. Meg akarta magának vele magyaráztatni, miképpen lopta őt meg a barátja, miért tartja magát a lopott jószág jogos birtokosának és miképpen formál jogot arra, hogy azt a harmadikat tolvajnak nevezze.

A tizenöt éves gonosztevő ekként felelt: — Mindenki úgy és azt dolgozza, amiképpen és amire ért. Valakitől valamit elvenni, nemcsak passzív, de veszedelmes munka is, mert detyiba is lehet kerülni miatta. Tehát annál is inkább gazdája vagyok annak, amint ilyen módon szereztem meg, és aki csalárd módon elveszi tőlem, dupla tolvaj lesz, mert tudja, hogy nem vehetem magamnak vissza a rendőrség segedelmével. Az apám mindig mondta, hogy az ületet osinálók és valaki elveszi tőlem, amit szereztem, az tolvaj, mert olyan embernek a számlájára él, aki veszélynek van kitéve. Nem szabad barátunkat becsmarni.

Erről a fiúról mondja *Ferriari*, hogy kétségkívül típusa a született gonosztevőnek és valóságos iotografájája az erkölcsi fonákságnak.

FŐVÁROS

(*) **A közvéleményi adók és az ex-lex.** A budapesti kerületi adószámveteli osztályok vezetői *Pogány* Lajos adószámveteli főnök elnöklésével értekezletet tartottak a közvéleményi adóknak és házibérkrajcáróknak az ex-lexben való beszedése dolgában. A főváros tanácsa már megállapodott a közvéleményi adók és házibérkrajcárók idevágó kérdésében s a főváros letárgyalta és a kormány által is rég helybenhagyott költésvezetés alapján kimondotta a szóban forgó adók beszedésének sürgős voltát. Az adószámveteli osztályok főnökei mostani értekezletükön a tanács határozat végrehajtásának módzatairól értekeztek s elhatározták, hogy az esetleges árveroztetések ügyében előzetesen tanácsot kérnek. A közvéleményi adók és házibérkrajcárók beszedését sürgető intések kihatkoztak, a számviteli osztályok ezeket legközelebb már ki is fogják bocsá-

tani s ott, ahol a felhívásnak foganatja nem lesz, a lefoglalt ingóságok transzferálására kerül a sor. A foglalás alkalmával azonban, ami még az ex-lex előtt történt, a kincstár elsőbbséget szerzett s a számviteli osztályok főnökeinek mostani értekezlete abban a véleményben volt, hogy ez az elsőbbség, ha az ex-lex még sokáig tartana és a transzferált ingóságok elárverezése a közvéleményi adók beszedéséhez óljából elkerülhetlenül válnék, teljesen érvényesíthető volna az által, ha az árverés alkalmával az adóvégrebajtó bejelentené az állam elsőbbségét. Ebben az értelemben tesz az értekezlet előterjesztést a tanácsnak, kérve hozzájárulását, esetleg más irányú döntését.

(*) **Rendkívüli közgyűlés összehívása.** A székesfőváros közgyűlése elhatározta, hogy ügyrendjének első szakaszát adó módosítja, hogy a közgyűlés a tanács, vagy negyven bizottsági tag is összehívhatja. A belügyminiszter, a ma érkezett leiratában kijelenti, hogy ezt a határozatot nem hagyja jóvá, mert a rendkívüli közgyűlést a fővárosi törvény szerint csak a főpolgármester és ennek akadályoztatása esetén a polgármester hívhatja össze; a szabályrendelet pedig a törvényvel nem ellenkezik.

(*) **Kérdés a városán.** A fővárosi jogügyi bizottsága ma délután ülést tartott dr. *Fülep* Kálmán tisztelőügyész elnöke alatt. Targyalás alá került *Szatmár-Nemeti város* körirata, mely a harmadik évüket kiszolgáló katonák visszatartása ellen irányuló feliratának támogatására hívja föl a fővárost. A felirat arra hivatkozik, hogy a katonák visszatartása ellen az ország egész közvéleménye állást foglalt, mert ez az eljárás nemcsak méltánytalan az illető katonákkal szemben, de közjogi sérelmet is alkot és törvénytelen. A rendeletet tehát föltétlenül vissza kell vonni.

A tárgyhoz először *Neumann* Ármán szólott, előrebocsátva, hogy ennek a bizottságnak nem hivatalosa az, hogy politikai véleményt adjon, hanem az, hogy a jogi nézetet nyilvánítsa a hozzá utalt kérdésekben. Ha ebből a főfogásból indul ki, akkor a dolog nagyon egyszerű; mert az 1889; VI. t. c. 8. §-a világosan kimondja, hogy a *sorhad állományban való szolgálatt* három évig tart. Ez az idő az állományba vételkor kezdődik s a harmadik évnek december 31-ikén végződik; a három év ekkor telik le. Látszólag ellentmondás van ugyan itt, mert a törvény egy helyen azt mondja, hogy a szolgálattal idő három év s más helyen, hogy az év letele előtt három hónapnál szabadságolándók a kiszolgált katonák. A törvényben kiszabott három évet azonban nem napközli időszámítással kell venni, hanem a honvédelmi törvényekkel állított időszakként. Minthogy tehát a szóban levő körirat nemcsak a törvény szavaival, hanem a szellemével is ellenkezik, nem járhatja a köriratban foglaltakat.

*Fränk*l Sándor csatlakozik *Neumann* Ármán véleményéhez.

*Frisz*l Sándor szerint a kérdést nemcsak jogi, hanem politikai szempontokból is kell tárgyalni. Mert ha ezt pusztán jogi szempontból fogják föl, akkor a katonák benntartására vonatkozó rendeletet ő is törvényesnek tartaná. A visszatartás azonban nincs megokolva semmiféle szükségűl. Az a viszony, ami Boszniában és Hercegovinában fennáll, Magyarországon nincs meg. A köriratban foglalt megokolást elfogadja a jegy kéri annak pártolását.

Kunz Jenő jogi szempontból nem kifogásolhatja a hadügyminiszteri rendeletet, politikai szempontból pedig nincs ez a bizottság arra hivatva, hogy a kérdésben döntson.

Szabó János hozzászólása után abban állapodott meg a bizottság, hogy egyelőre nem határoz, hanem beszerzik a kérdéses hadügyminiszteri rendelet hiteles szövegét, hogy ezt behatárol tanulmányozhassák s aztán nyolc nap múltán új ülésben tárgyalják. *Szeged* városának ugyanilyen tárgyú köriratára nézve hasonlóképp határoztak.

(*) **A pénztári személyzet fizetésjavítása.** A közgyűlés elhatározta, hogy a központi és kerületi pénztári személyzetet az eddiginél nagyobb fizetésben részesíti. A tanács erre azt a javaslatot tette, hogy ez a nagyobb fizetés csak a jövő év elejétől lépjen életbe, azonban az erre következett közgyűlés, *Nemai* Antal indítványára, elhatározta, hogy az új fizetéseket már az idei július elejétől kezdődőleg utalványozzák. Ennek a határozatnak következtében a folyó év második felére 6000 korona többletkiadás merült föl, amelyre nézve a tanács azt az előterjesztést teszi a közgyűlés elé, hogy ezt az összeget a főváros háztartásának múltévi költségéből fedezzék.

(*) **A karbonát vizsgáztató gyár.** A kereskedelmiügyi miniszter, a székesfőváros részéről tervezett karbonát vizsgáztató gyárra nézve megtárgyalta a telepengedély kiadását. A miniszter azzal okolja meg a határozatát, hogy — a belügyminiszterrel egyetértőleg kiadott előbbi rendelet szerint is — a városok belső területén ilyen gyárral nem engedélyezhető.

(*) **A dunaparti villamosvasút forgalma.** A budapesti villamos városi vasút Podmaniczky-utcai vonalának Széchenyi-utcai, Árpád-utcai és Nádas-utcai szakaszain szükségessé vált végánytátekelt munkálatok végrehajtása miatt, a forgalmat néhány napon át a Rudolf-rakpart, Országház, Bátorhy-utcai újonnan kiépült vonaszakaszon bonyolítják le.

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56—12
Kiadóhivatal 54—39

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Nemzeti Színház.** Régi egyfelvonásos francia vigjátékok elevenítettek föl ma este. Abból a korból való, amikor még *Felekiné* játszott Márkus Emilia szerepét, ébenfeketé hajjal és fenomenális tüzes szemekkel *Emléksem* az *Egyik olyan mint a másik* első szereposztására. A kreol arcu, szenvedélyes spanyol donnát, *Silvia* de *Torellast Felekiné* mutatta be; a hívős, elegáns orosz hercegnőt *Niczkyné* adta, aki nagyon szerény és bájos tagja volt a Nemzeti Színháznak abban az időben, amikor ez a levele de rideau szinrekerült: a hetvenes évek elején. A gavallért, aki csak azért jelen meg, hogy hasra vágja magát és egy pár pikáns mondással befejezze a kis darabot, *Náday* adta, akinél fiatalabb tagja akkoriban nem volt a Nemzeti Színháznak. Nagy idő múlt el azóta és ennek a nyomai meglátszanak az éleire kellett apróságok, de a drámairó ügyessége még mindig mulattató és a darab csattanójában van valami egészséges morál. *Trany* gróf közös idejéül donna *Silviának* és *Csermikor* orosz hercegnőnek, akik az emsi tüdőben találkoznak egymással. Mind a két gazdag és nagyvilági hölgy rajong a francia grórról; a spanyol nő lobogó fanatizmussal, az orosz hercegnő hűvösebben, de talán még szívósabban, mint a hispán *Mexikó* szülötte, akinek az ereiben az „Inkák vére foly.” Mind a kettő ragaszkodik ahhoz, hogy a francia gróf az övé legyen, és egyik a másikat lemondásra akarja kényszeríteni. A spanyol donna először pisztolyparbat indítványoz, de a radikális megoldásnak ettől a módjától különösen visszajednek, mert látha csak az *orrukba* furódik a golyó és nem a szívükbe? Más indítvány: az maradni győztes és azé legyen a grófi, aki a legnagyobb áldozatot hozza. A spanyol nő le tudna mondani *Trany* grófról a divatos rubákról és az Operáról; a hercegnő le tudna mondani a premiérekről. Javában foly a licitáció, amikor sietve jön a hódító ideál és — hasravágódik a *Kursaal* küszöbén. Mind a két asszony harsogó kacajra fakad. *Erre* *Trany* gróf föláll és mosolygva kijelenti, hogy cselekedés volt az egész. Szándékosan bukott el. Ki akarta próbálni őket. Most már tudja, hogy egyik sem neki való. Az a nő, aki igazán szeret, akkor sem neveti ki a férfit, ha komikus helyzetben látja. *Erre* gróf megy, hogy feleségül vegyen egy harmadikat: egy bájos kisasszonyt, aki remülten futott hozzá, amikor a minapiban valóságos elbukott előtte. A két előkelő dáma egyideig menykötőtlen áll, de hamarosan illocsudnak és közösen megálapítják: milyen szinü ruhában vesznek részt a legközelebbi bálón? A spanyol és az orosz véralakot szembeállítás konvencionális; az is valószínűtlen, hogy előkelő dámak, akik először találkoznak egymással, úgy veszedkedjenek, mint a senóra és a hercegnő; de a francia író mulatságosan figurázta ki bennük a léha, hű, üres szívű nagyvilági asszonyokat. És az a szatira ma is hat a közönségre. Kivált ha olyan briliánsan játszzák a két asszonyt, mint ma este a spanyol donnát *T. Deli* Emma és az orosz hercegnőt *T. Halmi* Margit. *T. Deli* Emma maszkjában is kitűnő volt, a spanyol nő jellemzésében pedig csupa tűz, csupa temperamentum. *Halmi* Margit, akinek a kedélye szintén pezsgő, virtuóz módon mérsékelté magát, hogy a hidegebb, tarlózkodóbb nőt kellő világtásban állítsa elének. Ezt a pompásan összehangolt kettőt a közönség nyilt szinpadon is zajos tapsokkal honorálta. Mind a két ritkán játszó, de tehetségben igen gazdag színésznő megérdemelné, hogy több tér kapjanak a Nemzeti Színház játékderején. A kis apróság után *Kemese*y és *Malonyai* színművét, a *Földet* adták a régi, kitűnő szereposztásban. (d. e.)

** **Mol** ere-repriz a Nemzeti Színházban. A Nemzeti Színházban jövő hétfőn, október hó 19-én újítják fel *Mol*é *Képzelt beteg* című 3 felvonásos vigjátékát, amelynek utolsó előadása 1899. április 19-én volt. A klasszikus vigjáték teljesen új betanulással és részben új szereposztással kerül szinre; a főbb szerepekben *Gabányival*, *Gállal*, *Császarral*, *Borossal*, *Dezsővel*, *Helvey* Laurával, *Cs.* *Alszeghy* Irmával és *Nagy* Irbóval. A *képzelt beteg* egy este kerül szinre *Plantus* a *bögre* (Anulaira) című vigjátéka, amelyben *Gál*, *Bakó*, *Pálfi*, *Rózsahegy*, *Paulayné*, *Helvey* Laura és *Vizváriné* játszanak.

** **A Magyar Színház bemutatója.** A Magyar Színház újdonságából *Sztravusz* Józsefnek *Tavas* című operettjéből, mely péntek este kerül bemutatásra, tegnap már teljes próbatért tartottak diszlettel és jelmezzel. Különös hatást ígérnek *Szentgyörgyi* Lenke, *Sziklai* Kornél és *Ráthonyi* Ákos táncszámai, *Kornai* Bertának egy táncpüéja, amelynek zenéjét *Virányi* Jenő írta, *Kéleti* Juliska és *B. Szabó* József énekszámai és a két finálé, amely tréfas és mozgalmes jelenetekből van összeállítva. A hirdető-oszlopokon ma jelentek meg a *Tavas* szines plakátjai, amelyek *Linck* Lajos festő-

művész rajza nyomán készültek. A *Magyar Színház* pénztáránál a *Tavassz* pénteki bemutatójára előjegyzett jegyeket csak holnap, csütörtök délig tartják fenn, azontúl ezek is eladásra kerülnek. Földszinti és erkélypoholy már vasárnap óta nem kapható a bemutatóra s a földszinti ülések nagy része is elővételben kelt el.

Hírek a Népszínházról. A *Huszárkissasszony*, *Bokor* József operetteje, mely alkalmul szolgált arra, hogy *Kúry* ismét parádés szerepet játszszzék, egész héten át műsoron van s a művésznőt kiváló alakításáért, amely az egész előadás alatt a színpadhoz köti, zajos ünneplésben részesíti esténként a lelkes közönség. A diva a Güre nótákkal, melyeket *Panda* Marci zenekarának kísérete mellett énekel oly frenetikus tapsokat arat, hogy négyezer is megismétli őket. A *Huszárkissasszony* többi szereplői közül: *Hegyi Aránakán*, *Rédey Szidinek*, *Kovács Mihálynak*, de főleg *Szirmainak*, ki ismét kitűnő szerephez jutott, van nagy sikere. Szirmai e mellett esténként *Herodek* és *Kerner* melodramájának a Magyar-dalnak verseit is elszavalja.

A *Vándorlegény* a címe a Népszínház egyik legközelebbi ujdonságának. A bécsiek legnagyobb komikusának, Girardinak van elsőrangú szerepe *Eisler* e művében, amely a bécsi *An der Wien* színház tartós műsordarabja. Ezt a szerepet *Kovács Miklós* tanulja most az operetében, kivülé játszanak *Komlóssy Emma*, *Rédey Szidi*, *Rusznák Armand* a színház új fiatal tenoristája, *Krecsányi Sarolta*, *Láng Etel*, *Kiss Mihály*, *Ujváry*, *Solymosi* és *Pázmán*.

A Nemzeti Színház bemutatója. Pénteken, e hónap 16-án mutatják be a *Nemzeti Színházban* *Ruttkay György* 4 felvonásos eredeti társadalmi színművét, a *Sötétgépet*. Az ujdonság, melyből már a házi főpróbák folynak a színpadon, a következő szereposztással kerül színre:

Váry Kálmán nagybirtokos: Szacsavay. — Clementine, a felesége: Helvey Laura. — Emma: P. Márkus E. — Andor: Dezső. — Rudas József: Gabányi. — Vera: Ligeti J. — Erdős László: Gyenes. — Istvány Gedeon: Ujházi. — Istványné: Jászai M. — Istvány Lajos: Császár. — Bogár: Rózahegyi. — Veres: Mészáros. — Halas: Szöke. — Verésné: Vizváriné. — Róza: Váradi A. — Mici: Paulay E. — Franci: Batizfalvi G. — Miska: Körösmézy. — Inas: Faludi.

A Berliini élet. *Németh Péter* hírlapíró *Berliini élet* című ujdonsága ma este kerül tízedszer színre az Urániában. Ez eleven tollal megírt ujdonságot a közönség mindjobban felkarolja s ígér a mulató Berlin szellemes szövege s temérdek humoros mozgóképe nagy vonzereje az ujdonságnak.

Wagner Siegfried új dalműve. *Wagner Siegfriednek* A *kobold* című új dalműve, melyről már megemlékezünk, jövő év január havában, a *hamburgi* városi színházban fog először színre kerülni.

Egy librettista halála. *Capri* szigetén a napokban halt meg hetvenegyes korában, de *Loce* Camille, aki *Vardi*: *Aida* című dalművének a szövegkönyvét írta. Az elhunyt 1871-től 1877-ig igazgatója volt a *párisi* Opera Comiquennek.

A Zenélő Magyarorszáგ idei 20-ik füzete jelent ma meg és a következő érdekes és divatos zene-ujdonságokat közli: I. *Huber* Sándortól. *Barna* kis lány piros almát árul, magyar dal. II. *Langley* Miskától, oszárdat, a legújabb magyar dalokból összeállt. III. *Páris* V.: *Fing-Pong* polka-francaise-l. Előfizetési ára egész évre 24 füzetre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona. Előfizetheti a most megindult IV. évfolyamra, valamint az előző évfolyamokra is a *Zenélő Magyarorszáг* (*Klökner* Edő) zeneüzemkereskedésében VIII. József-körút 22/24. szám Budapesten. Ugyanítt bármely más zenemű a legolcsóbban megszereshető.

TUDOMÁNY, IRODALOM

A Budapesti Filológiai Társaság ma délután az Akadémia kistermében felolvasó-ülést tartott *Heinrich* Gusztáv előnöktele alatt. Az első felolvasó *Láng* Nándor volt, aki *Mykénei művészet* címen tartott érdekes művészettörténeli előadást. A felolvasást a hallgatóság nagy tetszéssel fogadta. Utána *Szigetvári* Irán értekezett érdekesen a francia kritika XIX-ik századbeli fejlődéséről. A felolvasó ülés után választmányi ülés volt, amelyen folyó ügyeket intéztek el.

A budapesti kir. orvosegyesület közgyűlése. Ma tartotta a budapesti kir. orvosegyesület hatvanadik közgyűlést *Tausser* Vilmos előnöktele alatt. Megnyitó előadásában az elnök hangsúlyozta, hogy elődei október 14-ikét minden időre ünnepnapnak szánták, amelynek programja mindig az volt, hogy pályá- és jutalomdíjak odaítélésével maguk a kartársak fejezzék ki e ismerjüket azok iránt, akik a szaktudomány terén szorgalmasan munkálkodnak. Majd emlékezésdél adóztak az elhalt nagy orvosok szellemének, vagy a tudomány ujonnán felfedezett igazságainak lényegét és horderejét tárták fel az előadók. Most — folytatta az elnök — a fizika-kémia tudománya tünt fel, melynek bekapcsolása az orvosi tudományba élszerűnek és hasznosnak látszik. Erről a tudományról rövid összefoglalást és ismertetést ad elő végül az elnök.

Ezután *Gross* Emil főtitkár tett jelentést az igazgatótanács jutalomdíjairól. E szerint a 800 koronás

Balassa-díjat, mely az elmúlt négy év legjobb orvosi könyvének díjazására van szána, *Bókay* János tanár nyerte meg a légesómeztészetről írt könyvével. A *Mészáros* Károly-éle 1600 koronás jutalmat pedig *Parjesz* Zsigmond, *Jancsó* Miklós és *Veszprémi* Dezső kolozsvári egyetemi tanáregyedekek nyerték el a malária tudományos kutatásainak leírásával. Végül *Liebermann* Leó tanár tartott magas színvonalu előadást az enzimekről.

Muzeumok és Könyvtárak. A Muzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa *Berzeviczy* Albert előnöktele alatt ma ülést tartott. *Berzeviczy* Albert előnk megnyitván az ülést, megilleddéssel bucsuztatta el *Pauler* Gyula országos főlevéltárost, a Tanács megalapítása óta egyik legbuzgóbb tagját. Bejelentette az előnk, hogy a bártfai városaházának, a kiváló fontosságú műemlékek muzeumi előkora való átalakítása érdekében értekezletet hívott össze *Bártfán*, melyen *Zsitinszky* Mihály államtitkár és *Frahófi* Vilmos püspök is részt vett. S ezen megállapodás történt arra nézve, hogy ez a fontos műemlék restauráltatván, a sárosvármegyei muzeum fog abban elhelyezést nyerni. Beható vita indult meg a legutolsó közgyűlésen felmerült indítvány körül, hogy a fővárosi könyvtárak nyitvatartási ideje meghosszabbítottassék, s ezzel a könyvtárak anyaga a délutáni és esti órákban is a közönség számára hozzáférhetővé tétessék. A fősulyt a tanács egyelőre arra helyezte, hogy a muzeumi könyvtár olvasási ideje meghosszabbítottassék. A kérdést behatóan világotította meg dr. *Fejérfalvy* László a muzeumi könyvtár igazgatója s előterjesztését támogatta *Frahófi* Vilmos püspök és *Szalay* Imre, a Nemzeti Muzeum igazgatója is. *Thaly* Kálmán, *Fereneczi* Zoltán, *Raditsch* Jenő és *Forster* Gyula hozzászólása után az Országos Tanács elhatározta, hogy pártoló előterjesztést tesz a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez. Megállapította a tanács *Halász* Ferenc és *Bertók* József hozzászólása után a vándorkönyvtárak kezelési szabályzatát s a vándorkönyvtárak könyvjegyzékének sorozatát, melyeknek elkészítéséért *György* Aladárnak köszönetet is szavazott. *Porcsolt* Kálmán előadó-titkár bemutatta ezután az Országos Tanácsnak évi jelentését s a népkönyvtárakról beérkezett új népkönyvtári kérvényeket, végül *Schönherr* Gyula egyetemi magántanár tett jelentést a nagybányai és felsőbányai. *György* Aladár pedig a miskolci, szabadkai és német-bogrási népkönyvtárak állapotáról.

Nyilttér.

Annuitásos Kölcsönök
60 egyenlő, tőkét és kamatot magában foglaló havi részletben való visszafizetésre kaphatók:
a Hazai Leszámlító és Takarékszövetkezettől
Budapest VI., Andrásy-ut 47. sz.
Előnyök: Nincs kamat és betételezés! Kezdetből törlesztés bármikor utánfizetés nélkül! Egyenletes fizetési kötelezettség! Kamatmegtakarítás!

NATTONI FELE
GISSHÜBLER
legtisztább égvény
SAVANYÓVIZ

DELBECK & Co.
Reimsi pezsgőgyár főlerakata. Brázy Kálmán-nál, főzser- és csomaggyárak. Budapest, Múzeum-körút 23.

500,000 kor. nyerhető
I drb. **Bécsvárosi** igérvényvel húzas nov. 2-án a 14 K-l
Magy. Jelzőlog igérvényvel húzas okt. 25. „ 4-50 „
A kettő együtt csak 18 korona.
Mercurbank — BUDAPEST, —
IV., Váci-utca 37.

(Az e rovat alatt közlötöknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT

A Cesarewitch. Az angol őszi handicapok egyik legérdekesebbjé, a *Cesarewitch* Stakest ma délután futották le Newmarketben. A hosszú távolságu verseny meglepetést hozott, amennyiben győztese az öreg *Grey Tick* lett, amelyet a fogadási piacon még tegnap is 20 : 1-hez odsszal jegyeztek. Az előzetes fogadások erős favoritja, *Zinfandel* a második helyet foglalta el Burses előtt. *Grey Tick* mindössze 42 kgot vitt és ez a kedvező sulya segítette győzelemre. *Zin-*

faudel formája mindenesetre magasabb, mert ez a kanca hároméves léteré 52¹/₂ kgr. súlyt vitt. A *Grey Tick* ugyanabban az istállóban áll, amelyben a kitűnő négyéves *Sceptre*. A részletes eredmény, mint egy angol táviratunk jelenti, a következők:

Cesarewitch Stakes. *Mister W. Bass Grey Pickje* (Hunter apprentice) első, *lord* *Howard* *De Walden* *Zinaudele* (M. Cannon) második, *mister J. Hammond Burses* (Bulehers apprentice) harmadik. Futottak még: *Waveler's* *Pride*, *Quo Vadis*, *Thorowaway*, *Valenza*, *Cheers*, *Genius*, *Pharisee*, *Winkfields* *Charm*, *Prince* *Florizel*, *Lord* *Rossmore*, *Lovat*, *De Wit*, *Rightful*, *Firmilian*, *Sees*, *Karakoul*, *Valpurgis*, *Káro*, *Vapoule*, *Venus*, *Lord* *Braud*, *Hammerkopp*. Fogadások: 20 : 1 *Grey Pick*, 5 : 1 *Zinaudele*, 50 : 1 *Burses*. Helyre: 5 : 1, 7 : 4, 100 : 8.

Bécsi lövésznyek. Az 1903-ik év utolsó jelentékeny meeninge holnap kezdődik meg *Freudenau* gyepeén. Az első nap csak bevezetés, fontosabb mozzanata nem lesz, legfőkébb az 5000 koronás *Allamdi*, melyet a *Leger*-nyerő *Sorrentonak* kell meggyernie. Jelöltjeink:

- I. *Vadonc*—*Türelmes*.
- II. *Springer* ist.—*Bon Amie*.
- III. *Taxis* ist.—*Marco Polo*.
- IV. *Csevek*—*Sweet-Baby*.
- V. *Orion*—*Monte Christo*.
- VI. *Grinzing*—*Kalauer*.
- VII. *Festetics* ist.—*Zarina*.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Soós Kálmán büntgye. A törvényszék vádtanása tegnap és ma tolytatólag foglalkozott dr. *Soós* Kálmán és *Schwarz* *Abraham* szabadlábrahelyezési kérvényével. A vádtanácsban *Seyfried* József törvényszéki elnök elnökölt. Az ügy előadója dr. *Novotny* Károly bíró volt. Szavazóbíró gyanánt dr. *Markos* Mihály bíró vett részt a tanácsban. Az előadó bíró részletesen ismertette a monstre-bünpör őriási anyagát s a terjedelmes vádiratot. Felolvasta dr. *Székcsay* Sándor törvényszéki orvos bizonyítványát, mely szerint *Soós* bíró a fogházban soorbutot kapott és így egészségi állapotának javulása kívánatosá teszi a szabadlábra helyezést. A vádtanács azonban ezzel szemben előadta dr. *Magyar* István királyi ügyésznek a vádiratban a vizsgálati fogság további fenntartására felhozott indokait, mely tudniillik mindkét terbelt személyileg megbízhatatlan. *Schwarz* foglalkozás nélküli existencia, aki szabadlábrahelyeztetése esetén szökésével csak sokat nyerhet, de semmit sem veszíthet. *Soós* bíró pedig, ha szabadlábra kerülne, az ellene összegyűjtött terhelő adatok nyomása alatt, megesszüknek a főtörvényes elől. A vizsgálati fogság további fenntartását elrendelő vádtanácsi határozatot dr. *Aczel* bíró nyomban kihirdette a terheltek előtt, akik bejelentették, hogy ez ellen feltayamodással fognak élni a királyi ítéletáblárol.

§§ Egy esakvelómény odyságya. A székyi fonógépek körül támadt peres eljárásnak egy érdekes epizódja foglalkoztatta ma a budapesti esküdtbírószágot. A fonógéppör első tárgyalása során került szóba a debreczeni kereskedelmi és iparkamara másodtitkáranak, *Grünwald* Józsefnek a neve is, aki állítólag az első kedvezőtlen véleményét adta a *Gyórfly*-féle fonógépről. Másnap *Fényes* László hírlapíró a *Magyar* sajtóban leplezést közölt *Grünwald*ról. Elmondotta, hogy *Kattler* Bernát fővárosi gyáros Hajdu-Nánáson egy szalmafonógép-gyárat akart alapítani, s erre a célra a kereskedelemügyi miniszteről szubvenciót kért; kérvényét a miniszter véleményezés végett elküldötte a debreczeni kereskedelmi és iparkamarának, mely másodtitkárát *Grünwald* Józsefet bízta meg az elintézésel. Nemsokára ezután *Grünwald* Budapestre jött, meglátogatta *Kattler* t lakásán, s mivel nem találta otthon, azt üzenete neki a feleségével, hogy délután látogassa meg őt a Pannónia-kávéházban. *Kattler* délután a könyvvezetőjével, *Marmorstein* Sándorral elment a Pannóniába, s ott bemutatkozott *Grünwald*nak. *Grünwald* elmondotta nekik, hogy a kérvény az ő kezében van, tőle függ, hogy kapnak-e szubvenciót vagy sem. Ő, mondotta *Grünwald*, hajlandó a kérésüket támogatni, ha ezer forintot fizetnek neki, még pedig háromszázat azonnal, hetet a kedvező ointézés után. *Kattler* meglepte az ajánlat s időt kért a gondolkodásra, amibe *Grünwald* bele is egyezett. Egy második találkozás alkalmával, amikor *Grünwald* újra előhozakodott ajánlatával, *Kattler* kijelentette, hogy nem áll rá az alkura.

— Akkor — szölt *Grünwald* — a szubvencióból nem lesz semmi.

És nem is lett belőle semmi, mert a minisztérium a kamara véleményére a *Kattler* kérvényét elutasította. Ezt írta meg *Fényes* László egy cikkben, melyért *Grünwald* József sajtópört indította. A pört ma tárgyalta a budapesti esküdtbírószág *Zsitvay* Leó elnöklésével. A vádhatóságot *Magyar* István királyi ügyész képviselte, a védői tiszteit dr. *Erődy* Ernő teljesítette. Az inkriminált cikk fölvágyása után *Fényes*

† **A gyász.** Az ókor népeinek nagyon különös foglalkozások voltak a gyászról. Az egyiptomi nők hangosan sírva és jajveszékelve, feltárt kebelükkel és nyitott hajjal futkostak az utcákon. A spártaiak férfihöz nem méltónak mondták a gyászt, aki mégis gyászolni akart, női ruhába készítették. Ha a régi Görögországban egy érdeműs, általános kedvelt vezér halt meg, a harcosok mind lenyírták a hajukat s lenyírták a lovak sörényét. Az arabok nők mai napig is kékre festik a kezüket, a lábukat a gyász jeléül és egy hétig magukon hagyják ezt a színt. Ez idő alatt a világról sem isznak tejet, mert az ital fehér színe nem illik komor gondolataikhoz. Kínában fehér a gyász jele; aki elmulasztja, hogy gyászt hordjon az apjáért, anyjáért, vagy férjéért, a törvény által ítélt halvatlan börtönt kapja és egy évre száműzik. Ha a császár hal meg, az alattvalója mind szűz napig növeszti a haját, Fidsi-szigeteken a gyász tízedik napján a fővezér halála után, az asszonyok mind megkorbácsolják a férjüket, kivéve a legmagasabb méltóságok viselőit. Ugyanott divik az a szokás is, melyszerint a halottnak barátai és rokonai a temetést követő negyedik napon összesereglenek a nyitva hagyott sír körül, hogy meggyőződjenek róla, hogy mennyire indult már enyészetnek a halottnak a teste. A Sandvich-szigeteken a gyászolókat feketére festik az aruk alsó részét és kitűrik az első fogaikat, amely szokás legalább ösztintvé teszi a gyászt.

† **A szemüveg eredete.** Tapasztalat bizonyítja, hogy a vad népeknek kitűnő látásuk van. Az indián például észreveszi a levegőben repülő sasmárkat, midőn mi még egyáltalában nem, vagy kicsi pontnak látjuk. A mi szemünk látóképességének visszafejtésére nagy hatással van a mesterséges világitás, az életmód és a foglalkozás. A kultúra folytán mindinkább finomodó, gyengülő emberi szervezet kevésbé képes a természeti ellenhatásoknak megfelelni. Szükséges volt tehát gondoskodni oly eszközökről, melyek a hiányokat legyenek hivatva kiegészíteni. Így a meggyöngyült látóképességet üvegek alkalmazásával igyekeztek pótolni. Az üveg feltalálásával tehát kezdetét veszi a szemüveg alkalmazása. Legelőször Plinius történetíróra hivatkozunk, ki Nero császárról jegyzi föl, hogy a gladiatori viadalmakat szíves üvegen szokta volt nézni. Mások szent Jeromost emlegetik a szemüveg feltalálójá gyanánt. Az általános megállapodás azonban a mellett szól, hogy a szemüveg Salvino d'Armatotól származik a XIII. századból; bár már az arabok is foglalkoztak nagyítóüvegek készítésével. A legelső szemüveg csipetlővel voltak a homlokra erősítve, csak később fejlesztették a kényelem szempontjából a mai alakjára. A „papaszem“ elnevezés kizárólagosan magyar, melynek eredetéről határozott forrást a nyelvészek sem tudnak.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

Fa- és szénkereskedők panasza. A Kiskereskedők és Kisiparosok Csarnokának nagyobb küldöttsége tiszteltet ma dr. Vássonyni Vilmos országgyűlési képviselő vezetésével Halmos János polgármesternél, hogy a fa- és szénkereskedők sérülmes ügyében előterjesztést tegyenek. Dr. Vássonyni képviselő tolmácsolva a küldöttség kérelmét, azt melegen ajánlja a polgármesternek, felkérte Gál Károly fővárosi bizottsági tagot, hogy a szén- és fakiskereskedők ügyét terjeszse elő. Gál Károly hosszabb beszédben fejtette a szén- és fakiskereskedők sérülését.

A fővárosban, ugymond, 1200 szén- és fakiskereskedő van. Sajnos, hogy a nagykereskedők saját vendőikkel, a kiskereskedőkkel versengenek és szinte szákonként árulják a szénét és a fát. Majdnem minden nagykereskedő ügynököt tart, aki felkeresi a fogyasztókat, sajnos, a kiskereskedők vendőit is, és tüzelőanyag-megrendelést gyűjt. Ezen eljárás nekünk óriási kárt okoz, de még veszélyesebbek azok az ügynökök, akik magukat nagykereskedőknek adják ki és saját szakállára gyűjtönek megrendeléseket. Ezeket az ügynököket a hatóság nem tartja nyilván, adót nem fizetnek, üzletheységet nem tartanak s mégis élvezik a kereskedők előnyeit. Ezekkel az ügynökökkel és házalókkal szemben szigorú rendszabályokat kérik. Ha lehetséges, méltóságos elrendelni, hogy senki, se nagykereskedő részére, se saját szakállára kiesen megrendelést ne gyűjt-hessen. De ha ez talán el nem volna érhető, akkor kötelezessenek arképes igazolványok váltására, üzletheységek tartására és a fölmerült megrendelésekről való könyvek vezetésére. Ezzel a pontos megadatlásuk volna elérhető és mi, legalább ezek az egyénekek szemben versenyre képesek lehetnénk. A sérülmek egy másik pontja, hogy a nagykereskedők által szállított árumennyiség súlymértéke ellenőrizhetetlen. A kiskereskedőket súlyhiány esetén a hatóság kíméletlenül megbünteti, a nagykereskedőket ellenben az esetleges hiányokról nem teszi lelelőssé senki, mert szállításuk nem ellenőrizhető, még pedig azért, mert a főváros területén nyilvános hídmerlegek nincsenek. Kérésünk oda irányul, méltóztassák a nagykereskedőket utasítani, hogy minden szekérrakományon táblát legyenek kötelesek kiügyeszteni és ezen táblán az áru minőségét és súlyát megjelölni. A főváros minden kerületében, de legalább is a város főpontjain hídmerlegek állítsanak föl, hogy a szekérrakományok ellenőrizhetők legyenek.

Halmos János polgármester figyelemmel hallgatta meg a küldöttség kívánásait és megígérte, hogy ügyüket személyesen fogja megvizsgálni és a legelőbb indultal elintézi. A küldöttség tagjai a polgármester ételével távoztak.

Máramaros háziipara. Budapestben november 1-én az Iparművészeti Múzeumban kiállítás lesz a máramarosi szövő- és himzőipari termékekből. Ezt megelőzően, hogy Máramarosvármegye közönsége is meggyőződhesse, hogy a máramarosi iparfejlesztő

bizottság felügyelete alatt működő nyolchónapos tanfolyam mit végzett, október 12-én Máramarosvármegye székháza dísztermében ki voltak állítva a himző- és szövőtanfolyam munkásainak, az orosz- és oláhnyelven készített, valamint a kökényesi kosárfonó műhely termékei és a visó-orosi állami segélyezett Pelozzer-féle botgyár munkái. Báro Roszner Ervin főispán neje nagy közönség jelenlétében nyitotta meg a kiállítást, meleg szavakban üdvözölve a közönséget, megemlékezett a nép neves munkájáról és a szót az iparfejlesztő-bizottság elnökének adta át. Balogh Mihály görögkatolikus prépost-vikárius meleg szavakban emlékezett meg a kormány támogatásáról és felemlitette a tanműhely megnyitásának és fejlődésének körülményeit. Majd rámutatott az eredményre a kiállított szép szönyegekre, függönyökre, asztalfutókra, párnahajjakra stb. Műbeszüket és értéküket tekintve, ha nem is oly sokat érők a kiállított tárgyak, mint a kalotaszegi, szerjávóti, torontáli és több e fajta termékek, biztosítékot nyújtanak a haladásra. A szegény havasi nép leányainak, kik helyes irányítás mellett rövid pár hónapos tanfolyam alatt ily figyelmet keltő készítményekkel állhattak elő, van jövőjük. Remélni lehet, hogy ma-holnap a legértékesebb ily termékekkel felveszik a versenyképességet a máramarosi munkák. A közönséget oly kellemesen lepte meg a kiállítás, hogy az első nap tömeges volt a kiállítás és a kiállított termékek után való rendelés. A kiállítás 12-től 14-ig tartott.

Az Öreg- és Focollánereskedők Országos Egyesülete ma elhatározta hogy az üvegbiztosítási végett országos szervezetet létesít, olyképp, hogy az üvegbiztosítási üzemek közvetítését és a karok javítását csakis az egyesületi tagok által végezteti. Mielőtt azonban az üvegbiztosítási működést megkezdene az egyesület, rendkívüli közgyűlést elő viszi az ügyet, amelyen a végleges megállapodások fognak történni. A rendkívüli közgyűlés november 1-én délelőtt 10 órakor lesz.

Közlekedési vállalatok bevétele. A Dunagőzhajózási Társaság bevétele szeptember 1-től 30-ikáig 1,978,453 korona (+ 34,492 korona 1902. szeptemberrel szemben), a hajózási kezdetétől augusztus végéig 9,234,398 korona (— 104,994 korona 1902. ugyanezen időszakkal szemben), összesen 11,212,851 korona (— 70,502 korona). — A molnás-pécsi vasút bevétele szeptember 1-től 30-ikáig 103,545 korona (— 2271 korona 1902. szeptemberrel szemben), január 1-től augusztus 31-ikéig 792,914 korona (— 24,699 korona az 1902. év első nyolc hónapjával szemben), összesen 896,459 korona (— 26,970 korona).

Német palackgyárosok egyesülete. A német palackgyárosok tegnapi délután meggyűlést tartott elhatározta, hogy termelésüket az 1909. év végéig nem emelik. Beigazoldott, hogy áruikat még ez évben eladják, s mivel a rakárkészletük január elseje óta lényegesen csökkent, most már az árak megszilárdulása várható.

REGÉNY

A szép özvegy

— REGÉNY —

Írta: KEVILL-DAVIES ALBERT

(54)

— Igen, — válaszolt Herbert, — éjjel után én vittem ki a pályaudvarra, körülbelül hajnali három órakor Londonba kellett érkeznie.

— Es ön nem tudta, hogy egy gyilkos asszony szökését segítette elő? — kérdezte Clinker.

— Csak annyit tudtam, hogy titkos látogatást akar tenni a városban, s ezért elősegítettem észrevétlenül távozását.

— Hallott azóta valamit róla? Nem táviratozott önnek?

— Óh, — válaszolt Herbert, — bizonyára maga sem hiszi, fölládozom egész éjszakámat, hogy embertársamat kiszabadítsam néhány detektív fojtó közelségéből, akik kezükben tartják életét és hogy aztán visszatérek azért, hogy ellenségeit megint nyomára vezessem.

— Nem, azt nem hiszem, — válaszolt Clinker — de miss Fuller és én azonnal Londonba utazunk, tehát mindjárt el is bucsuzom öntől.

— Sajnálatomra, mostani vállalkozásának nem kívánhatok sikert, — szölt Herbert és megvárta a detektív kezét, — de minden más vállalkozásában szívemből óhajtom, hogy siker koronázza fáradozását.

— Köszönöm — válaszolt Clinker. — Ön ugyan szép sikertől üttél el engem. De nem hargaszom önére érte. Eljén boldogul, uram.

Egy órával később Clinker és miss Fuller elbucuztak Dansville lakóitól és Londonba utaztak. Dóra nem tavozott tíres kezekkel, megbecsülhetlen szolgálatainak viszonzásaképpen sok érté-

kes tárgyat vitt magával, Munraven és a lord ajándékait. Módot akartak neki nyújtani, hogy mostani foglalkozását abbahagyja, és följárloitsa neki a társalkodónői állást Alice mellett. Midőn Clinker értesült ez ajánlatról, nagyon megharagudott és kijelentette:

— Nem elég, hogy megszöktették az özvegyet, most meg akarnak fosztani legjobb alkalmazottamtól? Egyébként miss Fuller tegyen úgy, ahogy jónak látja.

Fuller Dóra Clinker szolgálatában maradt. Elérkezett az ideje, hogy leszámoljanak Hardennel és abban állapodtak meg, hogy Harden még ma delután Munravennel, Beachville lorddal és ennek ügyvédjével Londonba utazik. Az öreg nagyon betegnek és nyomott kedélyűnek látszott, amikor az a három ur belépett szobájába. Alig figyelt belépésükre, hanem tovább is mereven nézte Palloni Vera arcképét. Munraven felismerte a képet.

— Most, mister Harden, miután Leonard Effie megszökött — szölt Munraven — közheljük önne, hogy mindnyájan tudjuk, hogy önk együttesen törtek újra leányom életére, és tudjuk azt is, hogy a gyilkos tervet az özvegy eszelte ki. Tudja-e, ki volt az anyja?

Az öreg ember bámulva nézett az amerikai arcába. A félelem és kíváncsiság kifejezése ült vonásain. A fejét rázta.

— Eszébe jutott-e valaha, hogy Leonard Effie hasonlít a fényképhez, amelyet ön kezében tart?

Az öreg ur csak könnyed fejbólintással válaszolt.

— Sejtette-e valaha, hogy Leonard Effie Palloni Vera leánya lehet?

Harden felpattant helyéről, mind a két kezét halántékára tette és felkiáltott:

— Ne mondja ezt! Ne mondja ezt!

— Önnek tudnia kell az igazat, — folytatta Munraven. — Az a nő, aki utolsó gyilkos merénylő-
tében cinkostársa volt, leánya annak a nőnek, akit

első gaztettének eszközüelt. Leonard Effie az, aki mint hat éves gyermek Palloni Veránál volt azon az estén, amikor az Alice a folyóba dobtá. Leonard asszony élénken emlékszik arra a napra.

— Hogyan? Lehetséges volna ez?

— Nem szeretnék kegyetlen lenni. De nyíltan kell beszélnem. A bűn, amely évekkkel ezelőtt elkövetett, több gyümölcsöt hajtott, sem mint ön hiszi.

Harden ránézett Munraventre, olyan bambán, mintha nem értené meg, miről van szó.

— Ön azt mondja, — kérdé megtört hangon — hogy Leonard Effie Palloni Vera leánya, — a kis Vera?

— Igee, Palloninak és nejének, Verának gyermeke az.

— Nem, az én gyermekem volt ő! Mind a kettő az enyém volt.

Még valamit akart mondani, de hangja gyöngö nyögőbe fult. Teste egy pillanatra megtántorodott a karosszékekben és aztán feje lehanyatlott az asztalra.

Fölemelték az öregtet és visszautalták a székbe.

De teste élettelen volt. Feje lehanyatlott jobb vállára. Vonásai eltorzulnak és karjai erőtlennül estek térdére.

Azonnal behívták az orvost, aki véletlenül Alicenél volt épp akkor. De az a mozdulatlan alak első látásra kijelentette, hogy az öreg halott.

— Hirtelen szélhűdés ölte meg, — szölt az orvos, miután az elérte a szívet. — Már rég vártam, hogy ez lesz a vége. De azt hittem, hogy még egy-két évig élhet, bár az utóbbi időben észrevettem, hogy nagyon megöregedett.

Aztán behívták a szolgákat, akik az orvos utasítása szerint bevitték a holttestet a hálószobába.

(Folytatása következik.)

kilogrammon felüli súlyban) 113 —115 állérig, Közép (páronkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 112 —113 állérig, Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 111—112 állérig.

Serítéslétszám 1903. október 12. napján volt készlet 40.082 darab. — 1903. október 13. napján felhajtott 372 darab. — 1903. október 13. napján elszállított 1061 darab, 1903. október hó 14. napjára marandi készletben 39.393 darab.

Napirend.

Napjár: Csütörtök, október 15. — Római-katolikus: Terézia. — Protestáns: Teréz. — Görög-ország: (október 2.) Ciprián. — Zsidó: Tischi 24. — Nap két: 6 óra 4 percek. — Nyugszik: 4 óra 54 percek. — Hold két: 12 óra 0 percek. — Nyugszik: 2 óra 7 percek délután.

A miniszterek nem fogadják. Nemzeti Múzeum. Allattár. Nyitva van d. e. 9 órától délután 1 óráig.

Meségszínház (Kerepesi-ut 72.) d. e. 9-től 1 óráig. A földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) Nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Muzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1-ig. Akadémiai könyvtár nyitva 3—7-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12 óráig és délután 3—8 óráig.

Statistikai hivatal könyvtára és térképgyűjteménye délelőtt 10—1 óráig. Menőgyűjtemény helyiségei a Markó- és Sölyom-utca sarkán, reggel 8 órától este 6-ig.

A kereskedelmi és spárkamara könyvtára (Szemere-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap fél 10-től fél 2-ig.

A Józsefi könyvtár (Károly-kört 28.) mindennap nyitva van, köznapokon délelőtt 9—1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9—12-ig.

Az aquincumi ásatások és múzeum. Megtekinthetők egész nap III. ker. O-Buda, Kúlsó-Szent-Endrei-ut. Helyierdeku vasut a Pálly-terrol.

Allattark a Városligetben nyitva egész nap. Belépődij 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. igazgatóság; kereskedelmi szakönyvtára, tudakozó-osztálya és keleti mintatára V. kerület Váci-kört 22. szám alatt. Hivatásos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelmörtörténi gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás és a városligeti iparcsarnokban (vasár és ünnepnapokon is) nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi biztetveztetés (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-kört 22. szám alatt.

Időjelzés.

Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése.

Budapest, október 14.

Az alacsony nyomás Északnyugaton van, a magas pedig Délén kiterjedkedett. Európában az idő enyhe volt és mindenfelől jelentettek kisebb-nagyobb esőket. Hazánkban tegnapi kevés kivétellel mindentűt esett az

eső, amely a délnyugati részekben a 20 mm-t meghaladta. A hőmérséklet általában normális.

Küldés: Enyhe, tulnyomóan száraz idő várható.

Vizállás.

Table with columns for location (Duna, Tisza, Körös, etc.), date (Okt. 13, 14), and water level (m 6.1, etc.).

Advertisement for H. Heim, a locksmith and royal supplier. Includes text: 'A legjobb kályhákat és kéményeket', 'H. HEIM csász. és királyi szállítva', 'Budapest, Thonet-udvar'.

Advertisement for 'ÉRTESÍTÉS!' (Notice) regarding a public notice or legal matter.

Advertisement for Gutmann Testv. Középbányatulajdonosok, listing office addresses and contact information.

Advertisement for 'Férfi és Női Nemi Betegségeket' (Men's and Women's Venereal Diseases) treated by Dr. Kajdacsy.

Advertisement for Dr. Kajdacsy, v. os. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos, listing his address and services.

Large advertisement for Deák Ferencz Élete és Jellemrajza (Life and Character Portrait of Deák Ferencz), including a biographical sketch and price information.

Advertisement for 'Kérje ingyen' (Request for free) regarding a shoe advertisement for Agulár Ignác, featuring an image of a shoe.

Advertisement for 'Olcsó butor' (Cheap cabinet) by Dósa Kálmán, listing the address and contact details.

Advertisement for 'Önkéntesiegyenruhák' (Voluntary uniforms) and 'Blum Sándor' military equipment, featuring an image of a soldier on horseback.

Advertisement for 'Titkos betegségek szakorvosa' (Secret diseases specialist) Dr. Czinczar J., listing his qualifications and office location.

Advertisement for 'centifolia-kenőcs' (Centifolia ointment) by Dr. Thierry, describing its benefits for various ailments.

